Булевар Револуције 71

Народни
СТУДЕНТ

31 ДЕЦЕМБАР
ГОДИНА XVII
БРОЈ 29

НЕДЕЉНИ ЛИСТ БЕОГРАДСКИХ СТУДЕНАТА

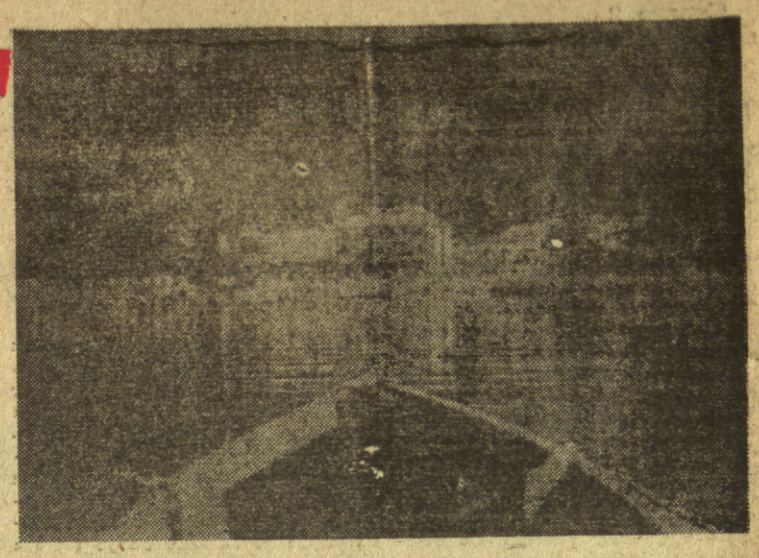

МЕЂУНАРОДНА СТУДЕНТСКА САРАДЊА

Поводом конференције у Копенхагену

Од 11 до 18 јануара 1953 године одржаће се у Копенхагену (Данска) Међународна студентска конференција. Слична конференција одржана је у јануару 1952 године у Единбургу, на којој су присуствовали делегати из 25 земаља, претстављајући преко 2 милиона студената. На Единбуршкој конференцији створен је „Координациони секретаријат националних унија студената“, чији се задатак састојао у практичној помоћи на развијању међународне студентске сарадње.

Национална унија студената Данске, као организатор конференције, упутила је позив националним унијама студената у 55 земаља да пошаљу своје делегате на конференцију, као и већем броју међународних студентских организација и центара, укључујући и УНЕСКО. Такође су позвате организације из источноевропских земаља и Међународни савез студената.

Савез студената Југославије имао је примедбу у погледу упућених позива. Међу позваним организацијама није се налазио „Свеиндиски студентски конгрес“, у коме је учлањен највећи број студената Индије. Ми смо интервенисали код Уније студената Данске, тако да се у накнадном списку позватих организација налази и Свеиндиски конгрес студената.

На Единбуршкој конференцији није била позвана нити је присуствовала делегација франкистичке студентске организације Шпаније. Нико није ни поставио питање њиховог учешћа. Међутим, за конференцију у Копенхагену, три националне студентске уније, чије име није објавила данска студентска организација, захтевале су да се позове и франкистичка студентска организација. Данци су се супротставили томе захтеву, износећи став њихове организације која се изјаснила против сваке сарадње са Франковим студентима. Али као организатори конференције, Данци су извршили консултацију осталих организација. Националне уније студената из 25 земље изјасниле су се против позивање Франкових студената, док су седам организација, прихватајући став УНЕСК-а, биле за позивање Франкових студената. Савез студената Југославије одлучно се супротставио позивању Франкових студената.

Дневни ред конференције није још утврђен, већ ће о њему бити одлучено на првој седници делегата националних унија студената. Али ће несумњиво бити унета актуелна и за разне студентске организације од битног интереса питања студената и њихове сарадње, као што су: карактер и задаци Координационог секретаријата и облици будуће сарадње, социјалне и економске потребе студената, структура и метод универзитетског васпитања, утицај студената на универзитетску администрацију и наставу, изједначавање и признавање универзитетског стажа, студентска путовања и размене, студентски спорт, однос према другим организацијама и т. сл. Конференције у Паризу о студентској штампи, економским и социјалним потребама студената и здравству постужиле су као корисна припрема за Међународну студенску конференцију у Копенхагену.

У задње три године у међународној студентској сарадњи развијало се један специфичан облик: поједине националне уније студената биле су задужене за организовање и координирање одређених активности (студентска штампа, спорт, путовања и др.). Та тзв. „делегирана овлашћења“ појединих националних унија показала су извесних практичних резултата, али су била недовољна да обједине и усмере тако богату и разноврсну међустудентску сарадњу. Зато се и поставило питање стварања једног заједничког центра, који би много од тих задатака са више успеха и објективних могућности решавао. У том правцу треба и посматрати рад Координационог секретаријата, који треба у складу са студентском активношћу, проширити не само у техничком погледу, већ и у давању извесних овлашћења.

Да ли треба стварати нову међународну студентску организацију — поставља се питање. Наш одговор може бити само позитиван. У принципу ми се не можемо ни поставити другачије. Међународна студентска сарадња до те мере се развила, да се стварање једне нове међународне студентске организације поставља и као практична потреба. Али не само то. Та се сарадња одвија на равноправној основи, уз потпуно поштовање става и добровољности појединих организација — што су уствари руководећа начела у тој сарадњи. Зато је таква сарадња и показала своју животну снагу и открила нове могућности, насупрот Међународном савезу студената, који се до краја претворио у обичан пропагандни инструменат агресивне совјетске спољне политике. Зато му је и пропала тзв. „Конференција јединства“ у Букурешту, на коју су дошле само делегације сателитских земаља и незначајне коминформовске групице из других земаља.

Међународна студентска конференција у Копенхагену, без обзира да ли ће се на њој створити нова организација или не, допринеће даљем развијању сарадње међу студентским организацијама, њиховом међусобном упознавању и зближавању. То је у крајњој линији правилан и неопходан пут за стварање такве нове организације, у којој не може доминирати једна организација, у којој се не може наметати једностран став, већ ће се о свему договорно одлучивати, уз неопходну добровољност и сагласност појединих националних студентских организација.

Делегација Савеза студената Југославије изаћи ће пред Међународну студентску конференцију са позитивним резултатима, како у свом унутрашњем раду, тако и са својим успесима у међународној сарадњи, у развијању другарских и пријатељских веза са иностраним студентским организацијама. У Единбургу предложили смо резолуцију о принципима на којима треба да се темељи међустудентска сарадња. Наша је резолуција прихваћена, јер је она одражавала карактер и смер сарадње, која је већ постојала и коју је сам живот потврдио. И ове године, наша делегација ће својим позитивним предлозима и активним учешћем у читавом раду конференције, допринети њеном успеху и победи идеје солидарности и сарадње на равноправној основи у међународној студентској заједници.

Милорад ПЕШИЋ

УСПОСТАВЉЕНЕ СУ ВЕЗЕ СА ГРЧКИМ СТУДЕНТИМА

Група београдских студената пред Сократовим затвором у Атини

Са групом наших студената историје боравио је и претставник Савеза студената Београдског универзитета у циљу повезивања београдских студената са атинским и солунским студентима. Наш претставник срдачно је примљен како са стране руководилаца студентских организација тако и од осталих студената. Са наше стране дато је неколико конкретних предлога. Тако обе организације порадиће код својих Влада да се изврши размена тројице студената, с тим да би им Владе, у којој земљи студирају, обезбедиле стипендију. Прихваћено је гостовање културно-уметничког друштва „Бранко Крсмановић“ са ансамблом народних игара и хором. Даље, позвани су грчки студенти на летовање у наша приморска летовалишта. Почеће се и са разменом студентских публикација и новина. Атинска студентска органи зација начелно је прихватила све предлоге али на њиховој страни постоје тешкоће финансиске природе.

ПОЉОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ

Основан је Феријални савез

Иницијатива Централног одбора Народне омладине Југославије за оформљење феријалног савеза, нашла је позитиван одјек на Пољопривредном факултету. Феријални савез има за задатак да својим члановима омогући удобан и леп одмор за време школског распуста пружајући извесне повластице: попуст на железницама, оснивање прихватних центара и домова и друго. Одраз интересовања за ову организацију међу нашим студентима јесте и успела оснивачка скупштина феријалног савеза дружине Пољопривредног факултета. Скупштини је присуствовао већи број студената који се интересује за рад дружине. На скупштини је указано на значај, циљ и смернице рада дружине. Изабран је управни и надзорни одбор, који ће као руководство ове дружине одговорити постављеним задацима. Успео почетак оформљења наше дружине омогућиће да се још више заложимо и заједничким напорима обезбедимо и добар рад наше организације.

В. Минић
студент агрономије

Свечано је прослављена 10-годишњица оснивања УСАОЈ-а

Академија у дому ЈНА

У недељу, 28 овог месеца, одржана је свечана академија поводом десетогодишњице I конгреса Уједињеног савеза антифашистичке омладине Југославије. Академији су присуствовали: секретар Градског комитета Савеза комуниста Југославије за град Београд Михајло Швабић, секретар ЦК Народне омладине Југославије Милијан Неоричић, секретар ЦК Народне омладине Србије, Здравко Вуковић и други гости.

Реферат о раду и развитку Народне омладине Југославије одржао је друг Милорад Пешић, члан бироа Централног комитета НО Југославије.

Евоцирајући успомене на I Конгрес УСАОЈ-а друг Пешић је дао ликове делегата, који су се децембра 1942 године из борбених јединица и са окупиране територије пробијали кроз непријатељске обруче на путу за Бихаћ.

У данима када се одржавао I конгрес УСАОЈ-а распламсали народни устанак постављао је пред сваког појединца захтев оружане борбе против окупатора. 70 од сто борачког кадра Народноослободилачке војске сачињавала је омладина.

Борбена спремност омладине Југославије да испуни овај задатак огледала се и у говорима делегата који су причали о данонoћним борбама са непријатељем, јуришању на бункере, тешким и напорним маршевима. А оцену како је омладина испунила свој задатак, дао је Тито речима да борба младих људи, готово деце, против непријатеља, није само дуг према отаџбини, већ прави херојизам.

По завршеном рату омладина Југославије нашла се пред новим радним задацима. О томе како их је испунила и испуњава говори милион добровољних радних дана иза којих стоје: омладинске пруге Брчко — Бановићи, Шамац — Сарајево, Кучево — Бродице, Добој — Бања Лука; аутопут Београд — Загреб; фабрике „Иво Лола Рибар“ и „Јединство“ као и овогодишњи рад омладинских радних бригада на Власини, Светозареву, Севојну, Јабланици, Винодолу и др.

Друг Пешић је завршио свој реферат истичући да је сада основни задатак Народне омладине, која данас претставља организацију од 1,500.000 чланова, васпитни рад међу омладином.

После реферата дат је уметнички програм у коме су узели учешћа хор и оркестар Централног дома Југословенске народне армије, као и чланови Београдске опере.

Културно уметничко друштво „Бранко Крсмановић“ жели београдским студентима срећну Нову годину

ЧЕСТИТАМО

Није тешко прећи преко мостова ако се зна зашто се и куда иде. Није мучно прећи из године у годину ако се зна шта је прва донела, а шта друга обећава. То протицање времена има смисла и полета ако га има живот који га испуњава. Свака нова година није само радост промене и немир пред догађајима и световима, већ и охрабрење, уверење, идеал у замаху. Данас наши нараштаји јесу оличење и оснажење нашег века и наших дана. Ми нисмо бродари туђих река и сламка туђег ветра; ми смо достојни историје коју дишемо и она је пуна нас, нашег гласа и наше воље.

Година која остаје за нама није недоживљена у колективима и непризната у догађајима. Она је утиснута и искрчена кроз власинско зеленило, на моравским пољанама и падинама Севојна. Година која остаје за нама је још један поносни корак нашег неимарства и социјализма, још један поносни поглед под олујама нашег времена. И као што никад ни под дивљачким Атилом нису погнули рамена, наши народи нису спустили колена ни пред кремаљским хубетима, ни пред папским дворцима. Година која је буктала на радилиштима и гргорила на свим нашим паралелама завршена је високо дигнутим бакљама на Шестом конгресу Партије када је новоградња нашег социјализма збацила мноштво скела и показала још вернији и моћнији образ.

Другови студенти, будимо истрајни на остваривости наших ђачких планова, циљева и потреба, јер је то афирмација наше масовности и смисао наше дружбе са њиигом. Данас је нашим народима као свежи хлебац и жива вода потребна интелектуална омладина, марксистичко образовање и просвећеност у свим делатностима. Народни по карактеру и садржају учинићемо своје дужности одговорним и постаћемо тетива научних знања и вредности, а науке имају трајање и поезија значи вечност сама ако припадају народима.

Честитајући Нову годину свим читаоцима друговима и пријатељима, годину неимарску и стваралачку, ми са поносом бележимо историско искуство и дужности које је истакао вољени Тито: „Народи који имају овакву омладину не треба да се боје за своју будућност“.

УКИНУТ ЈЕ ПЛАНСКИ РАСПОРЕД ДИПЛОМИРАНИХ СТУДЕНАТА

Нови прописи за ветеринаре

Недавно је Привредни савет НР Србије одлучио да се на територији Србије укине плански распоред дипломираних студената Универзитета и великих школа. У новим условима планско распоређивање је постало сувишан остатак старог административног система. Сви дипломирани студенти изузев МВШ, Ветеринарског, Филозофског и Природно - математичког факултета, за које ће се донети посебни прописи) могу слободно ступати у радне односе са предузећима и установама.

Овом одлуком поставља се питање како ће се студенти сада запошљавати. Да би се избегло лутање и несналажење после завршетка студија, установе и предузећа ће дипломиране студенте примати само путем **конкурса**. Преко конкурса млади стручњаци ће наћи запослење које им најбоље одговара. Али и обратно, установе и предузећа имаће много шири избор и узимаће оне студенте који најбоље одговарају њиховим потребама. Преко конкурса се постиже и много бољи размештај дипломираних студената.

Предузећа, која се налазе у местима где су тежи услови живота и рада, треба за себе да обезбеде високо квалификоване кадрове. Она могу дипломиране студенте привући бољом тарифном политиком и стварањем повољних услова за људе који су им потребни. Предузећа и установе стипендираће известан број студената. Но, уговарање стипендирања не може се препустити појединцима. О питању давања стипендија најбоље да се предузећа консултују са одговарајућим факултетима и високим школама.

Код ветеринара се укида досадашњи систем по коме су републички органи били надлежни за постављање и премештај свих ветеринара. Ветеринари, који су испунили обавезну двогодишњу службу, могу слободно (**преко конкурса**) ступати у радни однос према установама и предузећима. Ветеринари који буду конкурисали за место биће дужни да, уз остала документа, поднесу и потврду о обављеној двогодишњој обавези. Жене ветеринари су ослобођени двогодишње службе.

Студентска удружења и разна стручна друштва (друштва инжењера и техничара, друштва економиста итд.) ваљало би да се интересују за питање запослења дипломираних студената. Студентско удружење и стручна друштва могу пружити нашој заједници значајну помоћ у оријентисању студената у оне гране, предузећа и места, која су нашој привреди најважнија.

У овом послу органи за посредовање рада, обзиром на своју организацију, могу пружити студентским удружењима и стручним друштвима прецизне податке о местима и предузећима где су потребни дипломирани студенти.

П.

ПОМОЋ СТУДЕНТИМА

Савет за просвету, науку и културу НР Србије доделио је једнократну помоћ студентима Београдског универзитета, Техничке велике школе и Медицинске велике школе.

Београдском универзитету додељена је помоћ у износу од 590.000 дин., Медицинској великој школи у износу од 320.000 и ТВШ-у 400.000 дин. Факултетске комисије за социјалну помоћ извршиће расподелу на својим факултетима.

ПАЖЊА ЧИТАОЦИМА

Следећи број нашег листа излази 10 јануара 1953 године

Редакција

Седма генерална конференција УНЕСКО-а

ПРИЈЕМ ФРАНКОВЕ ШПАНИЈЕ – НАЈВЕЋИ НЕУСПЕХ

Недавно је завршила рад Седма генерална конференција Унеска која је заседала у Паризу од 12 новембра до 11 децембра. У току рада конференције показало се да и ову организацију није мимоишла криза која је захватила читаву Организацију Уједињених нација са свим њеним специјализованим установама. Због тога је ово заседање било свакако до сада најдраматичније у историји Унеска.

Велико узбуђење у демократској светској јавности изазвала је одлука конференције о пријему Франкове Шпаније у чланство Унеска. Иако је највећи број чланова на конференцији изјављивао да је гласао за ту одлуку против сопственог убеђења и по упутству своје владе, чињеница је да је пријем Шпаније изгласан огромном већином гласова против само четири гласа (Југославија, Мексико, Бурма и Венецуела), док се 7 земаља уздржало од гласања. Из страха да се у дискусији не изнесу све страхоте фашистичког режима у Шпанији и не доведе у питање избор, усвојена је једна недемократска процедура која свакако не може служити на част Унеску. Претресање примања нових чланова почело је предлогом претставника Колумбије да се приступи доношењу одлуке о пријему нових чланова без дискусије. Устајући против овог предлога, југословенски делегат Марко Ристић истакао је сву тежину одговорности коју ће конференција на себе узети ако усвоји предложену процедуру као и разлоге због којих је Југославија противна пријему Шпаније у Организацију Уједињених нација за просвету, науку и културу. Та процедура, међутим, прихваћена је огромном већином гласова. Сви делегати који су за ово гласали били су свесни срамног акта у коме учествују и желели да се одлука доносе што брже и са што мање речи.

У знак протеста против пријема Шпаније, југословенски претставник у Извршном савету Унеска Владислав Рибникар дао је оставку на свој положај. Нарочита седница пленума конференције била је посвећена разматрању ове оставке. Велики број делегата одао је признање Југославији за њену конструктивну и врло корисну сарадњу у Унеску и на крају је решено да се оставка југословенског претставника не усвоји већ да његово место остане непопуњено до идуће генералне конференције Унеска.

Други догађај који је изазвао велико узбуђење у току рада конференције била је оставка коју је поднео на свој положај генерални директор Унеска г. Хаиме Торес Боде. Непосредни повод за доношење ове одлуке било је гласање о плафону буџета за 1953 и 1954 годину који је одлуком конференције смањен на 18 милиона долара, уместо предложених 20 милиона. Та одлука значила је да се већина делегата на конференцији изјаснила за ограничење досадашњих активности ове организације, уместо за њихово проширење, као што је то предлагао Извршни савет и генерални директор у детаљно разрађеном програму који је био поднет конференцији на одобрење. Свакако да се та одлука о смањењу буџета, па према то ме и о ограничењу међународне сарадње у области просвете, науке и културе могла довести у везу са оном новом политиком ове организације која се манифестовала у пријему Франкове Шпаније за њеног новог члана.

Оставка Тореса Бодеа оставила је на велики број делегата врло мучан утисак пошто су сви били свесни његових огромних заслуга у руковођењу овом организацијом којој је он успео да нађе врло богат и користан садржај рада због чега је Унеско стекао врло велики углед у свету. Када су многи делегати инсистирали да генерални директор повуче своју оставку, пред лажући да се поново узме у разматрање висина буџета, г. Хаиме Торес Боде је изјавио да је његова оставка неопозива пошто конференција не зна који су та све разлози довели до овакве одлуке. Свакако да је један од тих разлога био и пријем Франкове Шпаније у Унеско. Истовремено дао је оставку на свој положај и претседник Извршног савета, бразилијански претставник г. Карнеиро. Оставке су биле усвојене и одлучено је да се месеца априла идуће године сазове ванредна конференција ради избора новог генералног директора.

У знак признања за многоброј не жртве шпанског народа Франко је примљен у УНЕСКО. На слици Хитлер и Франко у Хандеју 1940 године

Даљи рад конференције био је знатно отежан одлуком о смањењу буџета пошто је требало наћи могућности да се у предвиђеном програму остваре уштеде у висини од 2 милиона долара. У том циљу створене су биле специјалне радне групе које су требале да припреме предлоге како би се у свим одељцима програма извршило смањење издатака за 7,88 процената. Поред свих напора које су уложиле радне групе Комисија за програм је била увек у врло тешкој ситуацији и морала је да води дуге и мучне дискусије пошто су се тешко могле измирити противречне жеље разних земаља, неједнако заинтересованих за поједине делове програма. Тако је југословенски делегат у Комисији за програм врло енергично устао против брисања из програма за друштвене науке оне резолуције која је предвиђала приступање студији разних теорија о узроцима ратова. Југословенски став подржале су многе друге земље као што су Индија, Швајцарска, Данска. Венецуела, Бурма, Цејлон и др. Па ипак резолуција је била одбачена због става великих сила које нису биле заинтересоване за изучавање оваквог једног деликатног питања, које би поред осталог морало да обухвати и објашњење узрока колонијалних ратова.

Како је тешко било измирити разне предлоге и ставове, Конференција је на крају ипак морала да повећа плафон буџета за 90 хиљада долара.

Интересантне дискусије водиле су се у Административној комисији. Неке земље покушале су да ограниче демократичност ове организације сужавањем компетенција Извршног савета и проширењем права генералног директора. Ти предлози били су одбачени већином гласова чланова комисије. Америчка делегација је поново покушала да чланове Административне комисије придобије за свој предлог, који је изнела још на Шестој конференцији, да се за чланове Извршног савета бирају државе а не одређене личности. Усвајање овог предлога ограничило би слободу акције и конструктивну измену мишљења у Извршном савету, пошто би сваки члан био унапред везан одређеним ставом своје владе. И овај предлог био је већином гласова одбачен.

Седма генерална конференција Унеска завршила је свој рад у атмосфери приличне неизвесности у погледу даље активности ове организације која је у свом досадашњем раду постигла без сумње лепе успехе у напорима за проширење просвете, науке и културе у свету. Свакако да ће од велике важности бити одлука која ће се у месецу априлу донети на ванредној конференцији о избору новог генералног директора. Од његове сналажљивости, способности и вештине много зависи да ли ће Унеско успети да савлада кризу у коју су је довеле одлуке Седме генералне конференције.

Р. У.

РАД МЕЂУНАРОДНОГ ОДЕЉЕЊА УНИВЕРЗИТЕТСКОГ ОДБОРА

Ове године Београд је посетило 419 страних студената

Прошла година је била плодна на пољу успостављања међународних веза и сарадње са иностраним студентским организацијама и студентима — појединцима. Томе је допринело огромно интересовање за нашу земљу и наша искрена жеља да упознамо живот и рад студената у другим земљама, да постанемо ближи. Јер упознати једну земљу, њене лепоте и нарочито њене људе, значи више заволети и земљу и снаге које стварају у њој.

Успоставили смо и одржавамо званичке везе са 36 организација и појединаца у 17 земаља (Финска, САД, Данска, Норвешка, Шведска, Швајцарска, Енглеска, Израел, Јапан, Грчка, Турска, Белгија, Индија, Италија, Француска, Аустрија, Западна Немачка) не рачунајући националне студентске уније са којима одржава везе наш Централни одбор.

Издали смо 6 бројева „Информативног билтена" на енглеском језику са тиражом од 300 примерака. Билтен шаљемо у 44 земље Европе, Азије, Африке и Америке. Сарадња на билтену остварена је са 21 организацијом и појединцем из 12 земаља. Разне листове и друге публикације примамо из 15 земаља. У њима налазимо драгоценог материјала за упознавање живота и рада студената. Ми смо такође послали многим организацијама и појединцима доста материјала на иностраним језицима у облику брошура и књига о нашој стварности.

Како је огромно интересовање за нашу земљу може да послужи и ова бројка. Током године Београд је посетило 419 студената и омладинаца из 18 земаља света. Преко стручне праксе, научних екскурзија, семинара, делегација, радних акција, конференција и на друге начине 139 наших студената боравило је током године у тринаест земаља.

Све је ово изражено само бројкама а иза њих су резултати који се не могу лако изразити а који су далеко значајнији: огромна и искрена љубав према нашој земљи, интересовање за наш пут у социјализам,топло пријатељство према нашем радном човеку. Дивни међусобни сусрети за чији опис је потребно пуно књижевног дара.

У жељи да омогући успешније студије иностраним студентима наша Влада додељује им стипендије. Већ данас девет студената стипендиста борави у Београду (три из Бурме, 1 Западна Немачка, 1 Енглеска, 4 САД). Разговори са овим студентима користе обостраном упознавању. Убудуће дужни смо да се бринемо да њихово време проведено у нашој земљи буде што плодоносније.

Одржан је већи број предавања — утисака из разних земаља, написано је неколико репортажа у „Народном студенту", приказано не колико филмова о другим земљама итд. Наши студенти који су били у иностранству учинили су нешто на упознавању осталих студената са приликама у тим земљама, ма да не још довољно. Подразумева се да они који су боравили у иностранству имају задовољство, али и обавезу пред својим Савезом да и даље развијају и учвршћују стечене везе.

У овој години оформили смо и секције на ТВШ и МВШ које имају за задатак да раде на још свестранијем укључивању студената у међународној сарадњи.

Све су ово значајни резултати, али ради успешнијег даљег рада, мислимо, да треба овом приликом указати и на нека штетна схватања. Пре свега треба истаћи да међународне везе не смемо сводити искључиво на одлазак у иностранство. Одлазак у иностранство је поред осталог само један од начина веза. Код тога морамо сви водити рачуна да је овогодишња суша нанела знатне тешкоће нашој привреди а нарочито девизном пословању. Није важно да ли ће те девизе испословати наш Савез, деканати, Савет, или ма која друга установа, најважније је да је то део који ми узимамо од нашег рад ног народа. Зато сваку акцију за одлазак у иностранство морају наша удружења свестрано разматрати. Нису ретки случајеви да се жели чак под видом научне екскурзије шетати по цену девизних.средстава, а да се из дотичне научне гране нисмо упознали ни са достигнућима у нашој земљи.

Учењу страних језика требало би убудуће поклонити много већу пажњу. Неправилно је учити уколико се учи искључиво ради одласка у иностранство. Знање језика, пре свега, треба схватити као део опште културе и услова за стручно и научно усавршавање, иако је разумљиво да нас не може у иностранству претстављати онај који незна језик.

Посебно место заузима проблем свестраних и благовремених припрема оних другова који ће преко организације ИАЕСТЕ-а ићи на стручну праксу. Исто то важи и за студенте медицине који ће, надамо се, у већем броју отићи на праксу у иностранство. У овој години настојаћемо да дође до још чешћих сусрета у области културе и спорта са иностраним студентима.

Најзад, мислимо, да сва наша удружења и њихова руководства треба да схвате међународне везе као део свога рада и да им поклоне већу пажњу него до сада. Заједничким напорима пронаћићемо много више успешних начина за остварење међународне сарадње.

В. Н.

5000 београдских студената на састанцима са посланицима

Од 15 до 25 децембра студенти Београдског универзитета из унутрашњости одржали су састанке, на којима се говорило о њиховом раду у току семестралног распуста. Овакве састанке одржало је у Београду око тридесет група из разних крајева. Састанцима су присуствовали и народни посланици тих места, Државни и партиски руководиоци, који раде или се налазе у Београду, а било је случајева, да су у Београд због тога дошли секретари и чланови среских комитета Савеза комуниста, као из Панчева, Суботице, Шапца и Зајечара итд. Слични састанци одржани су и у јуну ове године, али су ови били далеко садржајнији, јер је од тада у Србији формирано око 60 удружења, која су се кроз своју разноврсну активност и обогаћена новим искуствима показала способним да успешно решавају постављене задатке. Значи да су се многа од тих удружења својим радом афирмирала, као политички и друштвени фактор са којима се рачуна у многим озбиљним питањима даљег развијања социјалистичких друштвених односа. Ови састанци за разлику од претходних, имали су радни карактер, те се њихови закључци могу сматрати плановима за рад у претстојећем распусту. Карактеристично је да се планови удружења разликују један од других, што говори о томе да је свако удружење за свој рад нашло своју специфичну садржину, заједничка је за сва удружења тежња, да у политичком уздизању и просвећивању уопште уложе максимум својих снага, полазећи од чињенице да је у овој етапи нашег развитка, културна заосталост, сујеверје и незнање сваке врсте, наша најтежа препрека у изградњи новог друштва.

Ако се узме у обзир да је овим састанцима присуствовало око 5000 београдских студената, може се констатовати, да је велики број оних који су се у својим местима укључили у рад. Треба додати да известан број другова који су у својим местима иначе активни, није присуствовао састанцима, што се нарочито може рећи за студенте старијих година. Међутим, треба истаћи слабост наше организације, која се састојала у томе, што већи број руководилаца из факултетских митета СК и из одбора удружења студената није присуствовао овим састанцима. Неки другови предлагали су да се у Београду оснују удружења на пример Ужичана, Нишлија итд. Такви предлози од већине нису прихваћени, због тога што за активност ових група, нису потребне форме и удруживања, јер таква удружења већ постоје у унутрашњости а рад Савеза студената у Београду одвија се преко факултетских удружења. Међутим, окупљање студената на разним практичним питањима и задацима као и у циљу заједничке забаве, излета и другарских вечери студената, усвојено је као корисна и многе групе заказале су овакве састанке.

После ових конференција може се рећи да је рад Савеза студената на организовању живота и рада у унутрашњости изашао из почетне фазе, да су студенти јасно одредили своје задатке и показали решеност да их се већ за време зимског распуста, који је пред нама, нај енергичније прихвате.

Из сателитске стварности

СКРОМАН АКАДЕМИК

Један од говорника на „Четвртој конференцији присталица мира", одржаној у Москви, био је претседник Академије наука СССР-а А. Н. Несмејанов, који је нарочито ударио гласом на то да су совјетски научници „узимали и узимају активног учешћа у разним међународним конгресима и конференцијама". Да би поткрепио ово своје тврђење, Несмејанов је навео да су научници СССР-а учествовали током 1952 године... на четири међународна научна конгреса.

Додуше, на свету се одржи годишње неколико стотина међународних конгреса и скупова, али то очигледно не занима претседника московске Академије наука, убеђеног да је сасвим довољна и оваква „сарадња" совјетских научника с њиховим колегама у другим земљама. (Југопрес)

ПИТАЊА СТАЉИНИЗМА

Тенденција постепене, тихе ликвидације Љењиновог наслеђа осећа се не само у СССР-у, већ и у земљама совјетског блока.

У Мађарској, на пример, од 1945 до почетка ове године штампано је укупно 1,500.000 примерака дела В. И. Љењина, укључујући и тираж његових сабраних дела у преводу на мађарски, док је у истом временском размаљу објављено 5.325.000 примерака Стаљинових дела. Ове године у Мађарској су се појавиле две Љењинове књиге, којима је настављено издавање његових сабраних дела, али је тираж овог издања незнатан у поређењу с многобројним преводима Стаљинових „класичних радова".

(Југопрес)

Кроз Универзитете у свету

НОРВЕШКА:

ФОНД ЗА СТИПЕНДИРАЊЕ СТУДЕНАТА ЕТНОЛОГИЈЕ

Норвешка експедиција која је 1947 отпловила струјом на обичном сплаву од балзамовог дрвета преко Пацифика (од Перуа до Тахитских острва), да докаже да су острва у Океанији насељена из Јужне Америке. Сплав, који је сада изложен у Ослу, врло је популаран међу туристима. Новац од улазница за разгледање сплава убудуће биће употребљен за оснивање фонда за стипендирање студената етнологије или географије, који ће се бавити специјалним студијама у Океанији. Ово је одлучио Хејердал вођа експедиције и аутор чувене књиге „Кон - Тики".

(Universitas, Oslo)

ЗАПАДНА НЕМАЧКА:

СТУДЕНТСКО НАСЕЉЕ НА РАЈНИ

Због оскудице у становима Студентски одбор Економске високе школе у Манхајму изнајмио је речни пароброд на Рајни. Лађа ће бити укотвљена код Некера, близу школе колико то ниво воде дозвољава. Ово насеље на води има пет кабина с креветима и трпезарију која ће служити као салон и соба за рад.

(Forum Akademikum, Hajdelberg)

САД:

ФИЛМ О СТУДЕНТИМА

„Њихова будућност је наша будућност" је наслов филма произведеног у Холивуду у режији Гезе де Розмера по наруџбини Светског студентског фонда. Филм ће трајати пола сата и приказиваће услове живота и тешкоће с којима се сукобљавају студенти у разним земљама, а нарочито у Југоисточној Азији. Он ће такође приказати начине на које Светски студентски фонд и Светска универзитетска помоћ помаже студентима. По завршетку филм ће бити послан свим америчким универзитетима ради пропагирања међународног разумевања.

(W. S. S. F. news New York).

„ИНОСТРАНЕ ВЕЧЕРЕ"

Испробана је нова замисао за повећање добротворних фондова на Универзитету у Висконсену. Међународни клуб основао је „Добротворни одбор за вечере". Циљ одбора је повећање фондова Међународне универзитетске помоћи организовањем тзв. „иностраних вечера". Једном или два пут месечно, једна студентска група припрема вечеру направљену од јела, типичних за поједину страну земљу. Студенти из те земље служе као шефови сале и гарантују аутентичност тих јела. За сваку вечеру се продају улазнице. Чист приход иде у корист светске универзитетске помоћи.

(W. U. S. News Bulletion, London).

„САОБРАЋАЈЦИ"

Промет и паркирање су постали озбиљан проблем на универзитету у Вирџинији. Од 3.500 уписаних студената њих око 2.000 имају властита кола. Универзитет је приморан да запосли своје „саобраћајце" и да пронађе места за паркирање студентских кола.

ЕНГЛЕСКА:

НЕОБИЧНО ТАКМИЧЕЊЕ

На Универзитету у Аберствиту одржано је необично такмичење у корист Међународне универзитетске помоћи. За учешће у такмичењу плаћивао се улог од три пенија. Такмичари су добили слике студената из доба када још нису имали шест година. Затим су погађали ко је ко. Победник са највише бодова добио је скроман дар.

(Palatinate, Durham)

Припрема традиционалне рударске свечаности

„Скок преко коже"

Студенти рударског факултета припремају традиционалну рударску свечаност: **„Скок преко коже"**, која ће се у Београду извести први пут. Припреме су у току и у њима учествује цео факултет. Хор спрема рударске песме, набављају се свечане рударске униформе. Основан је одбор који руководи припремама и организовањем свечаности. Седамнаестог јануара, отпочеће свечаност проласком колоне студената — рудара у свечаним рударским униформама улицама нашега града. Скок и програм извешће се у ул. Маршала Тита 48.

Б. М.

РЕПОРТАЖА „НАРОДНОГ СТУДЕНТА“

ЗА ЗДРАВЉЕ ЧОВЕКА

Написао: Миливоје ЂУРИЋ

Снимци: Југо-фото

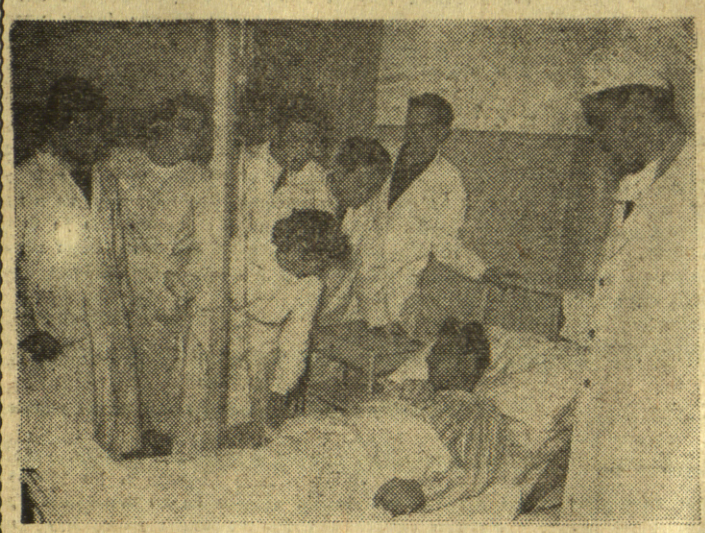

После операције води се строги надзор над сваким болесником.

Овај болесник за време операције изгубио је много течности. Група студената медицине интравенозно му, специјалним апаратом, убризгава физиолошки раствор.

Студенти стоматологије (пете године) пажљиво прате хируршку интервенцију др. Радомира Ђорђевића, док при операцији асистирају два студента.

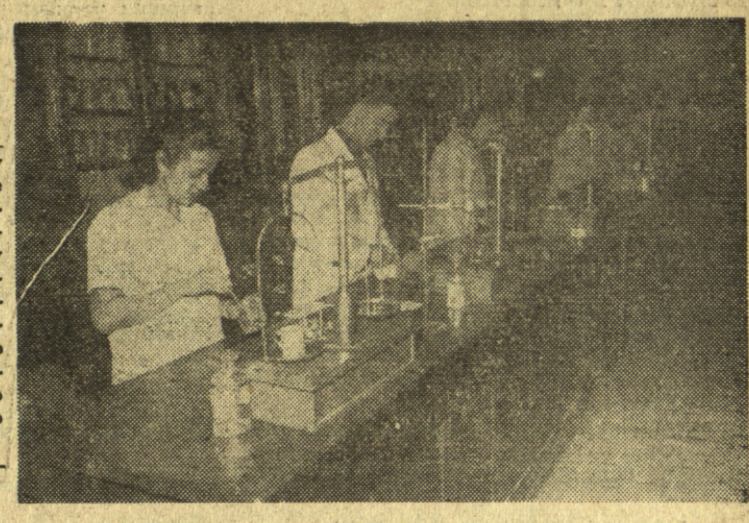

На институту Галенске хемије студенти четврте године фармације вежбају припремање лекова. Сваки сувишан грам може да доведе до супротних резултата и зато треба бити врло пажљив.

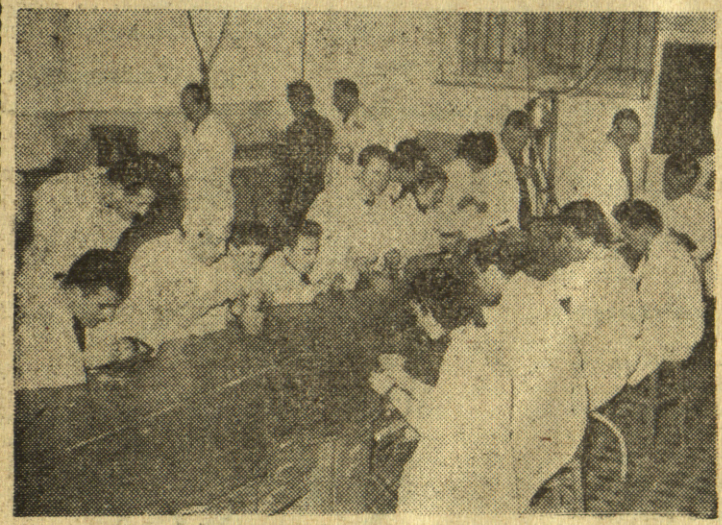

На протетици, будући стоматолози сами изводе све дентистичке радове за своје пацијенте. Солидна техничка средства и стручна знања студената омогућавају висок квалитет тих радова.

МЕДИЦИНАРИ...

Шест година треба да се наврши док некадашњи бруцош медицине затвори свој „круг“ студија. Почиње са хемиским институтом, а завршава Судском медицином.

На том путу пуном препрека има и отступање и повлачења, али је највећи број оних који једном ухвативши се у коло играју до краја. А судећи по резултатима, који постају видљиви тек на старијим годинама, не би се могло рећи да су лоши играчи. Шта више...

Покушајмо на том путу да пратимо једног бруцоша. Прве две године он се љути што учи ствари које како се њему тада чини, немају баш много везе са медицином. То је физика, па хемија. А тек анатомија, баук медицинара, чији се уџбеници не мере страницама, већ килограмима. А кад и то савлада онда увиди колико то све заједно има везе са медицинским наукама.

А онда долазе вежбе, сасвим озбиљне, чак неочекивано озбиљне вежбе. Кисео осмех на лицу у сали за обдукцију леша, бледило лица не може да сакрије. Не прати излагање професора пропраћено секцирањем леша. У себи мисли: „Само да ми не позли...“ А после је све тако нормално. Пише семинарске радове (а можда их и штампа у „Медицинском подмлатку“), дискутује, размишља о раку и чуди се кад неки колега са филозофије каже да никад не би могао бити лекар. А након тих шест година припојивши једно др. свом скромном имену, не може ни сам да се препозна. Давно је то било кад је био бруцош...

СТОМАТОЛОЗИ...

У чекаоници клинике Стоматолошког факултета увек је пуно пацијената.

Под руководством професора сваки студент има своје пацијенте са свим врстама оболења. Ту дефилују деца, старци, жене, а нису ни ретки случајеви да добију и оне са патологије. Све радње, од обичне пломбе, преко протезе и вађења зуба, па до најкомпликованијих стомато-хируршких подухвата изводе сами студенти. Сви радови се врше по стриктним и савременим научним принципима и то је учинило да су тако популарни у Београду да морају да одбијају известан број пацијената.

То је једини факултет који сам, радом студената, прибавља финансиска средства. Иако млад факултет данас већ игра важну улогу и кроз плодан рад доказао је неопходност свога самосталног постојања.

ФАРМАЦЕУТИ...

Скоро свако наше село има по неку баба-Мару која суверено влада и пружа све врсте „лекарских интервенција“ својим сељанима. Ако неког заболи зуб, она му на образ привије жабу или вретеном вади „црв“ из зуба. Ако и то не помогне, онда једино берберин спасава ситуацију...

То је, поред осталог, условило да се Стојан Антић по доласку на студије определи за Фармацеутски факултет. Али, није он сам. Још их је много који се спремају да после дипломирања оду у своје крајеве. Добар број њих биће ту пионири фармације — допринеће онемогућавању деловања свих баба-Мара. Но да би то могли, данас вредно вежбају по институтима. Раде са свим врстама хемикалија, што сведоче њихови прогорели мантили; справљају лекове; уче се практичном апотекарском послу. Често по неколико дана справљање неког лека не полази за руком. Безброј пута читав процес се понавља, увек испочетка док се не пронађе грешка. А та грешка обично је, стављање мање или више, десетине грама неке хемикалије. То захтева поред солидног теоретског знања и савршену прецизност и педантност.

Уз такав рад четири године студија брзо прођу.

Студенти пете године медицине, по групама, недељу дана дежурају на Гинеколошко-акушерској клиници.

Ове студенткиње уче у интернату клинике. На знак звона једна од њих отићи ће породиљи којој је потребна лекарска интервенција.

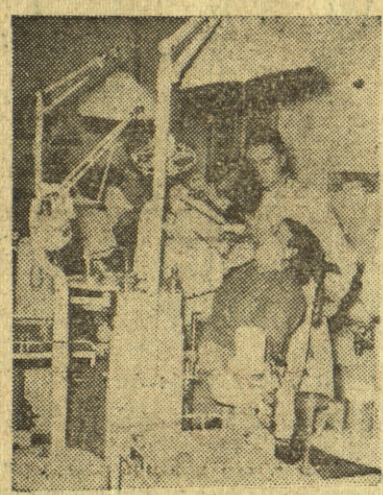

Под руководством асистената студенти пете године Стоматолошког факултета врше све врсте оправки и вађење зуба. Сваки студент има своје пацијенте. У одређене дане студенти раде са пацијентима. Клиника у којој раде студенти снабдевена је модерним уређајима.

Сваке године студенти Фармацеутског факултета одлазе на научну екскурзију у Чортановце код С. Карловаца. Залагањем студената и погодношћу тла на том комплексу се гаји лековита биљка — гороцвет.

Професор држи предавање студентима пропраћено практичним радом око узгоја гороцвета.

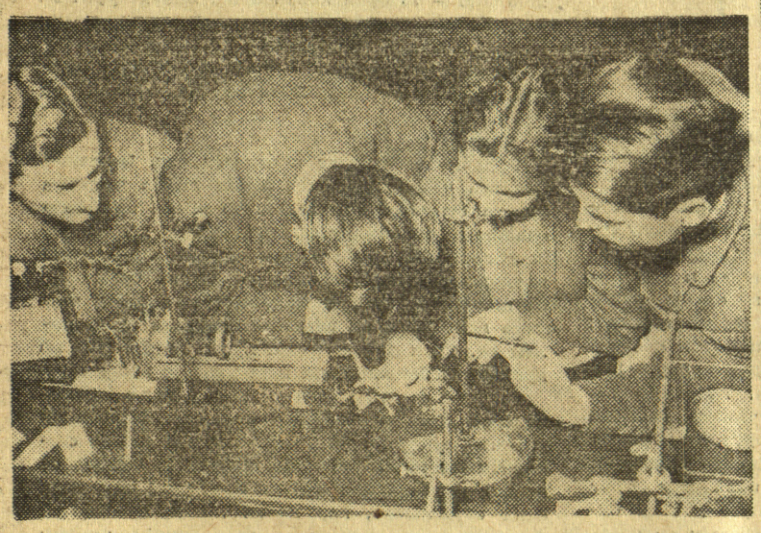

Једно од најкомпликованијих поглавља физиологије јесте електро-физиологија.

Студенти друге године медицине на практичним вежбама изводе експерименте на жабама употребљавајући електроле као надражај.

Поларограф је врло компликован апарат на коме се врше анализе органских и анорганских супстанција са великом прецизношћу. Он много помаже студентима при изради семинарских и дипломских радова.

КУД Медицинске велике школе „Мика Митровић“ веома је активно. Прошлог лета друштво је дало бригаду на изградњи хидроцентрала Власина која је поред свог физичког рада дала неколико успелих културно-уметничких приредби.

У улици Светозара Марковића отворен је друштвени клуб Медицинске велике школе. Шах-табле, часописи, књиге, радио-апарат доприносе да ту студенти пријатно проводе своје слободно време.

Футбалски клуб Медицинске велике школе „Медицинар“ најбоље је студентско футбалско друштво. Оно данас важи као једно од бољих футбалских друштава Београда.

Дискусија забележена у виду драме

Тема: *Крсна слава*

Позорница претставља собу 115, отрцану и тек у новије време нешто дотерану просторију у стародревној згради Филозофског факултета, Студентски трг бр. 1. Жагор. Број присутних сразмерно мали.

ПРЕТСЕДАВАЈУЋИ БУЛАТОВИЋ

Отвара трећи дискусиони састанак на тему крсне славе и пледира за дискусију. Тишина. Претседавајући опет пледира за дискусију, па опет тишина. Тишина траје релативно дуго, а онда.

БЛАХОВИЋ ПЕТАР, референт

Историске чињенице показују да је слава паганског, а не хришћанског порекла, јер би се код нас иначе појавила пре 1018 године. Под Турцима је узела маха јер су забачене области, будући далеко од комуникација, биле далеко и од хришћанства. По својој суштини она је данас назадна — на њој се скупљају реакционари да плачу за старим добрим временима. Ако је и имала некад позитивних квалитета, то не значи да их има и данас, јер „семе које је до јуче доносило златну жетву, не мора је донети и данас“ (Ђилас).

После тога дискусија се развија спонтано без потребе за интервенцијама претседавајућег и

КНЕЖЕВИЋ СРЕБРИЦА: (гласови: први женски дискутант од почетка дискусије!)

Говори о томе да један обичај нестаје онда кад нема више повољних услова за његово држање. То је данас случај са славом, јер знања која се пружају народу, као и техничка средства, доприносе да религиозни обреди губе свој значај чак и код старијих људи. На основу тога — закључује она — може се говорити о нестајању славе већ у догледној будућности.

ЂУКИН РАША: (његово излагање је мало споро али разложно и систематично).

Антирелигиозна пропаганда не изједначава се са пресијом на људску савест. У, да тако кажемо, стратегији и тактици антирелигиозне пропаганде треба водити рачуна о психологији доживљавања религије које је различито у различитим крајевима. Кад је већ реч о тој психолошкој страни питања, антирелигиозна пропаганда наћи ће моћан ослонац у оним областима људске духовне делатности у којима се људска психа спонтано сукобљава са религијом. То је пре свега област природних наука, па онда област филозофије у ужем смислу. Оно што током друштвеног развитка остаје ван тих двеју области као последица људске немоћи да се одједном спозна сва истина, користи религија да би на том реалном тлу градила своју етику. А по тој етици добро и зло одређује божја воља у чије испитивање залазити, немогуће је и грешно. Та етика је уствари мизантропска; нечовечно је то кад бог уходи Јова који се мучи да би му у зависности од његовог стрпљења подарио царство небеско. О реакционарности славе треба говорити утолико, уколико она доприноси одржавању религиозне етике, а да доприноси види се ако расмотримо легенде о свецима. Свеци су цареви, великодостојници (краљ Милутин зликовац и св. Никола трговац маслинама). При том треба водити рачуна о томе да извесне личности међу свецима, иако носиоци религиозне етике, имају и историских заслуга. У том случају, треба им само скинути светачки ореол. Неопходност антирелигиозне пропаганде почива и на чињеници да у уџбеницима природних наука например, научне истине не супротстављају се посебно верским истинама, док теолози настоје да свакој промени у људској свести нађу религиозно објашњење.

ИЛИЋ МИРЈАНА (у почетку говори течно и без много узрујавања)

За њу Ђукин није јасан — а кад га не разуме она — а она студира етнологију како ће га тек други разумети. Реакционарне теме славских разговора не значе још да је слава реакционаран обичај, јер ако је неком стало до таквих разговора, он ће зато и без славе наћи могућности (после ове примедбе њено излагање постаје узбуђено и испрекидано). Слава је „ствар која је у народу“. Чак и много доцније на дан славе она ће се, иако не слави, бар сетити да је то била слава њеног оца и да је то било . . .

МАКАВЕЈЕВ ДУШАН (из последњих клупа, отровно)

Ала је било лепо!

ИЛИЋ МИРЈАНА (збуњено, узрујано)

„Па и било је лепо!“ Затим продужава своју дискусију:... и како да се људи убеде у то да не славе — бар она то не би могла. А слава ће и онако нестати сама по себи (али не у догледној будућности), па зашто онда убеђивати и вршити насиље?

За време, а нарочито после њеног излагања, атмосфера је напета. Велики жагор. На лицима се огледа узбуђење, неколико присутних тражи реч и

РЕФЕРЕНТ (мало повишеним тоном)

За етнологе је добро што се славе одржавају да би могли да их изуче, али ко може оспорити мистички карактер кољива или свеће која дочарава полумрачну атмосферу? За идеологију се треба борити, па зашто се онда не би борили и зато да људи увиде да не треба славити.

ЂУКИН РАША, (без узрујавања, духовито, интелигентно)

Дете радознало пита показујући на разне слике: ко је ово а ко је оно? И наравно, увек се нађе нека бака да му објасни: ово је ујка, оно је тета, а ово је — рецимо — св. Григорије богослов — један чика који је веровао у бога. А онда следи кратак курс теолошког образовања и дете дознаје да „бога“ живи на небу итд. На тај начин људи долазе у контакт са појмовима за које нису дорасли по свом узрасту и образовању. Тако се онда ти појмови угњезде у свести људи снагом навика и спутавају човека делујући реакционарно и штетно. Нужност антирелигиозне пропаганде (он се обраћа углавно Илићевој) лежи у потреби спречавања да се људска свест оптерети религиозним баластом под утицајем разних деда и баба. О насилним мерама у антирелигиозној пропаганди нико није ни говорио, јер оне значе само слабост оног ко их примењује, али ко може негирати нужност једне културне пропаганде у том смислу?

МАКАВЕЈЕВ ДУШАН (импулзивно, бучно, интелигентно, али несистематично)

Укидање политичке заосталости не значи још и укидање славе. То је тек почетак процеса, јер слава је битно ситносопственички обичај, а у Југославији има 13 милиона сељака. При том не треба заборавити да велики број људи славећи славу није свестан њеног реакционарног карактера. То нарочито треба имати у виду код прављења разлике између славе у граду и славе на селу. Тек развој друштвеног карактера производње укида славу која је уско породични обичај, што међутим још не значи да интелектуалци — просветни радници не треба да се ангажују у антирелигиозној пропаганди.

ПРЕТСЕДАВАЈУЋИ (логично, обраћајући се углавном Илићевој)

Зашто шпекулисати на рачун осећања? Пријатне успомене на славу не оспоравају реакционарност тог обичаја. Слаже се са Илићевом да референт греши ако реакционарни карактер славе тражи у чињеници да се тамо воде разговори реакционарне природе, али то и није аргумент који доказује њену назадност. На крају пита да ли да се дискусија продужи или не.

НЕПОЗНАТИ (заинтересован овим последњим, викне:)

Да се продужи! (Али то прође неопажено у општем жагору који сада настаје).

ИЛИЋ МИРЈАНА (још узбуђеније и још испрекиданије)

У човеку се то (слава) укоренило — човек се сети оног дана кад слави... слава природно изумире, она не би могла ником да каже да је слава реакционарна итд.

МАКАВЕЈЕВ ДУШАН (узрујано и саркастично)

Успомена на религиозне обреде има разних. А често врло и непријатних — ко се не сећа како су га присиљавали да се причешћује кашиком коју сви „балаве“.

НЕПОЗНАТИ (ватрено)

Људи не живе за користи, већ за вредности — идеале, на основу чега онда меримо вредности за које су се људи вековима борили као што је то случај са славом?

После ове дискусије настаје велики жагор и још веће комешање. Скоро сви воде за себе по неку дискусију. У тој општој граји устао је НЕКО и страховито виче отприлике пет минута. **Из те вике разабира се само то да се НЕКО не слаже са дискусијом Илићеве. Кад се мало стиша ова индивидуална и колективна ларма, узима реч**

ТАРТАЉА ИВО (реагујући на иступ непознатог)

Понавља једну тезу своје дискусије на претходном састанку и каже да баш са становишта вредности о којима је говорио Непознати славу треба осудити. У том обичају, истина, треба одвојити људски садржај од религиозног, али и тај људски садржај — гостопримство — изопачен је мотивима слављења. Гостопримство се ту гаји из егоистичких побуда као што су унапређење летине, порода итд. па тако слава негира једну вредност, баш један од оних идеала о којима је говорио непознати дискутант.

МАКАВЕЈЕВ ДУШАН (овог пута мање узрујано, без сарказма, а са понављањем марксистичке социологије. Обраћа се непознатом)

Сви идеали имају материјалну суштину, па и вековна борба за слободу чији саставни део је била и слава, није нека апстрактна већ конкретна историска борба за конкретну историску слободу српског народа.

НЕПОЗНАТИ (коректно, али упорно и без образлагања)

„Поштујем ваше мишљење али се не слажем с њим“.

Поново граја, поново комешање. Најзад, усваја се предлог да се дискусија заврши и уз учешће већег броја присутних долази се до закључка да у идућем семестру треба заказати дискусију на тему: Хришћанство и сујеверје. Затим се полако излази. На разбојишту остају клупе, а завеса пада.

Никола МИЛОШЕВИЋ

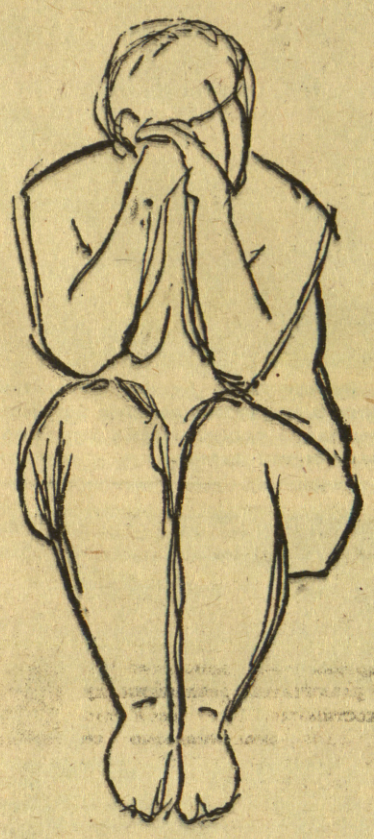

АНТОН КРАЛИЋ: **Акт**

СРЕТНО!

Нек рударе увек прати слава
Сталеж тај је понос свију нас
Нек недостаје им светло дана
Њихов рад је домовини спас

(Из рударске химне)

У НОВОЈ ЗГРАДИ

На углу Ђушине и Далматинске — двоспратна зграда. Малтер, скела, — улаз из дворишта. То је рударски факултет. У приземљу — соба без врата, собе са вратима, комплетиране лабораторије и збирке — зује машине минијатурне флотације мешајући се са лупом зидарских чекића — уређују се преостале вежбаонице и лабораторије. На спрату — канцеларије, слушаоница и кабинети. На вратима стаклене табле: прва година, трећа, пета, на једним: „апсолвенти — не узнемиравај“. Нека шаљивчина испод тога написао црвеном оловком — шеста. Овде су грађевински радови завршени. Свеже окречени зидови, офарбана врата и прозори — чистоћа. Од 7 до 13 и од 15 до 19 часова ходници и слушаонице пуне се и празне. Чује се смех, жагор, па онда опет тишина — почиње час. Чује се, пардон, не чује зе звонце, јер још није поправљено.

Сваки факултет има својих специфичности. Појам медицинара везан је за бели мантил, архитектонца за лењир главаш, рудари се познају по поздраву — СРЕТНО! Тај прастари поздрав, поздрав читавог једног сталежа, одомаћио се и међу студентима — рударима, који се још у току студија налазе у непрекидном контакту са рудницима и рударима. Са „сретно“ улази професор у учионицу, са „сретно“ се опрашта када одлази са завршеног часа, са „сретно“ почиње прва пракса на руднику — „сретно“ је опроштај од другова и наставника после дипломског рада.

И већ три генерације инжењера дао је привреди овај млади факултет.

Зимски семестар ближи се крају. Прва година спрема прве испите и колоквијуме, остале године полажу заостале и спремају редовне, пета се ближи апсолвирању. Апсолвенти завршавају дипломске радове.

ПРЕД ИСПИТЕ

Велика пространа сала минералне збирке. Витрине пуне минерала. Испод њих етикете: кварцна друза, хематит, лимонит, галенит, Бор, Трепча.... нашао... У једном углу група студената I године упознаје основе кристалографије на дрвеним моделима кристала. Друга група разгледа минерале. Група II године дискутује над примерцима стена: дацити, мелафири, дијабази... Овде се стичу прва знања, основа потребна сваком рударском инжењеру.

Студенти III године Иако нема часа, сала је скоро пуна. Овде већ мирише на рударство. Једни решавају задатке из рударских мерења; нивелишу јамске ходнике, пројектују пробоје, оријентишу јамску ситуацију. Други дискутују о јамским машинама, прорачунавају утрошак експлозива, енергије, јачину потребних мотора, бирају методе израде јамских просторија.

Њихови суседи — IV година — већ решавају компликованије проблеме: јамски транспорт, откопне методе, отварање и разраду рудишта.

На V години процес стварања инжењера се завршава. Пројектовање и отварање рудника, прорачун инвестиција и производње, избор методе откопавања, обогаћивање — флотација. Последњи испити и дипломски рад, који је обично неки проблем из привреде. Дипломски рад се ради на руднику и решава поједине проблеме тог рудника.

Теориски рад на факултету надопуњује се обавезном једномесечном праксом после сваке године и научним екскурзијама под руководством наставника и асистената. Екскурзије су прво упознавање са рудником, надопуњавање теорије, контакт са рударима и производњом.

ЕКСКУРЗИЈЕ

Равномерно клацкање воза долином Босне. Тунел — Врандук. Асоцијације. Овде се прославила минерска бригада студената — рудара. Разлеже се песма:

„У тунелу у сред мрака,
рударскијех сто момака“.

Цео вагон прихвата: „Хај, хај, хај, сто момака“. Песма не престаје — нема досаде дугих путовања; смењују се смех, досетке, жучне дискусије. На крају шума димњака — Зеница. Из воза се види извозни торањ рудника Зеница. То је први рудник који ће обићи екскурзија.

Дирекција. Прва упознавања. Мерништво. Развијају се карте. Инжењер објашњава јамску ситуацију, специфичности рудника и тешкоће. „Рудник се шири, отварамо нове ревире и вршимо истражне радове. Нашим угљем снабдевећемо коксару. Наша јама је тешка, имамо пожара; да би сачували град морамо засипавати откопане просторе, што поскупљује производњу. Постепено механизујемо рудник“... Инжењер говори језгровитим реченицама чинећи прекиде да би показао неки детаљ на карти. Тек што је дошао из јаме. На њему је радничко одело, на челу траг од шлема. Често га прекидају због тренутних проблема рудника. Брзо доноси одлуке и наставља излагање. Претресају се поједина нејасна питања... Спрема се за јаму. Облаче се одела, чизме, узимају лампе и шлемови...

Извозни торањ. Улаз у кош. Сигнал: „људи“. Кош полако клизи надоле... Светло, кош стаје. Хоризонт 270. Бетонирано доње извозиште. Низ пуних вагонета чека да буде извежен на површину. Електрична локомотива довлачи све нове и нове композиције... Дуги извозни ходници подграђени бетонским блоковима. Застој: „Овде је примењена еластична подграда због повећаног притиска“ објашњава инжењер.

Студенти Рударског факултета на екскурзији

Нископи, свознице, све ниже и ниже... На крају — радилиште. Чује се зујање електричне зујалице — то први копач буши минске рупе за следеће отпуцавање. Његов помоћник теше грађу за подграду. Утоваривач широком срцастом лопатом равномерним покретима убацује оборени угаљ у вагонет. Лица рударе гарава од угља.

„Сретно!“

Рудари за моменат прекидају рад. Инжењер прилази челу радилишта и геолошким чекићем откида сумњиве комаде. За то време професор почиње да објашњава откопну методу, транспорт, подграђивање. На 270 метара под земљом — чудно предавање: нема клупа нема табле. Слушаоци са шлемовима и радним комбинезонима, у чизмама наслоњени на вагонете пажљиво прате излагање. Сноп рефлекторки клизи по местима на кровини и боковима на која указује професор...

Овде је све разгледано. Иде се даље... Замуљивање. У близини је упаљени слој. Зидови су врели — ваздух сув. Температура преко 40 степени. Зној цури низ лице, низ прса, чизме се полако пуне знојем. Рудари овде раде полуголи. Опет објашњења, пар питања, иде се даље... Разгледају се уређаји за вентилацију, пумпна станица и за пуним вагонетима стиже се до окна. Опет кош, трзај, шкрипи вођица коша и бол у очима јаке светлости дана... Скидају се чизме и одела, враћају лампе и шлемови. Туширање — и банкет. Поздравни говори, здравице, и као епилог — тројица потписују са предузећем уговор о стипендирању... Опроштај. Збогом Зенице — здраво Какањ! У Какњу иста слика само без потписивања уговора. Преглед специфичности рудника, геолошких прилика, откопне методе... Растанак са новим пријатељима, писак локомотиве — правац Бреза... Станица Подлугови, прелаз у аутобус. Шест километара — Бреза. Улице осветљене, асфалтиране. Мирише цвеће из баштица рударске колоније... Мирише мај. Корзо пун. „Бежични „телеграф“ ради, стигли студенти“... Обнављају се стара познанства са ранијих пракси, стварају нова. Вечера у ресторану, после вечере игранка...

Сутрадан посета руднику и сепарацији; разгледа се процес чишћења и сепарирања угља у машинама таложницама. Прати се ток угља од превртача, решета, траке за ручно одабирање, сита и машина таложница до финалних асортимана: коцка, орах, грах и ситан.

Последњи рудник који обилази екскурзија — Вареш. Овде су интересантни будући велики површински откопи са којих ће багери товарити руду за железару Зеница и топионицу Вареш. Предвиђа се велика механизација, скидање целих брда јаловине, скретања тока реке кроз подземне тунеле... Упознавање са планом развитка рудника, са пројектима нових етажа и проширења садашњих површинских откопа. Тиме је план екскурзије завршен. Камион, воз — Београд. Растанак на станици — СРЕТНО!

БАЈИЋ и МОТРЕНКО

Филм ГЛЕДАЋЕМО

Сцена из филма „Сви смо убице“

Мало је филмова у последње време због којих смо жртвовали ручак у мензи и отишли на студентску претставу заказану, по већ утврђеном обичају, у то незгодно време. Сиромаштво филмског репертоара је, рекло би се, толико, да би се чак могли очекивати побољшани резултати јануарских испита. Скоро да и нема филмова које би требало гледати. У новој години међутим Предузеће за расподелу филмова обећава поред низа лоших и низ добрих филмова. Поменућемо око тридесет филмова планираних за приказивање у првом тромесечју идуће године.

Ричард Торп, режисер филмова о Тарзану, приказаће нам се, пошто је у Америци све могуће, као режисер музичког филма **„Велики Карузо“**, биографског филма о Карузу. Каруза у овом филму пева Марио Ланца. Филм ће нам се вероватно допасти пошто је у боји и пошто су за њега написали музику Верди, Пучини, Ленкавало и други. Из сличних разлога ће нас свакако интересовати филм **„Рапсодија у плавом“** о животу чувеног композитора савремене класичне музике Џорџа Гершвина, наравно, са његовом музиком. Мање је вероватно да ће нас интересовати следећа два музичка филма. Већ почетком јануара гледаћемо гарнитуру из „Бала на води“ у колор филму **„На острву с тобом“** у коме ће нам Естер Вилијамс, брчкајући се у мору, поново показивати нацртани смех, делимично покривена различитим рекламним купаћим костимима. Још један као музички филм биће (надајмо се последњи аустриски у овој сезони) **„Ева наслеђује рај“**.

Редак доживљај биће свакако филмови **„Смрт трговачког путника“** и **„Трамвај звани чежња“**. Из вођењем драме Артура Милера, „Смрт трговачког путника“, одушевио нас је својевремено колектив Београдског драмског позоришта. Филмску адаптацију ове драме режирао је Ласло Бенедек а Фредерик Мерч за улогу Вили Ломана добио је „Оскара“. И Марлон Брандо и Вивијан Ли добили су „Оскара“ за улоге у филму Иље Казана (режисер „Бумеранга“ и „Панике на улицама“) „Трамвај звани чежња“ који је филмска адаптација драме Тенеси Вилијамса. Шведани ће нам пружити адаптацију Стриндберга, филм „Госпођица Јулија“ (режисер Алф Сјеберг) која је поред „Чуда у Милану“ добила „Гран при“ у Кану 1951 године. **„Кери“** филм Виљема Вајлера (режисера „Наследнице“, „Малих лисица“ и „Орканских висова“) рађен је по Драјзеровом роману „Сестра Кери“ у главним улогама су Лоренс Оливје и Џенифер Џонс.

Прошле године гледали смо два филма Андре Кајата „Правда је задовољена“ и „Љубавници из Вероне“. У идућем тромесечју гледаћемо његов филм **„Сви смо убице“** рађен у француско-италијанској копродукцији, чија је тема опет критика система правосуђа у коме је сам Кајат као правник дуго радио. Филм **„Забрањене игре“** изазвао је саблазан црне интернационале. Повика Ватикана на овај безбожни филм Рене Клемана (режирао филм „Битка за пругу“) ипак није успела да му омете добијање награде у фестивалу у Венецији. У филму **„Зидови Малапаге“**, који је Рене Клеман снимио у француско-италијанској копродукцији видећемо поново омиљеног Жан Габена.

Милан Ајваз у филму „Сви на море“

Поред два дечја филма **„Тајни тунел“** и **„Дечак из циркуса“** гледаћемо и три енглеска филма за одрасле. **„Прогнаник на острву“** (Тревор Хауард, Керима) филм је чија је реклама, како изгледа, преценила његове вредности, док филм **„Звучна граница“** који се бави животом пилота авиона на млазни погон, има довољну рекламу у имену свога режисера Девиду Лину („Оливер Твист“, „Кратак сусрет“ и др.). „Трио“ је омнибус филм рађен по три приповетке Сомерсета Моама („Црквењак цркве св. Петра“, „Господин свезналица“ „Санаторију“. Пре самих сторија појављује се сам Сомерсет Моам, а у трећој игра Џин Симонс.

Неколико мексиканских филмова отворило нам је један нови свет. Вероватно ће то учинити и филмови Азије: индиски **„Олуја“** и јапански **„У шуми“**, рађен по новели коју смо пре извесног времена читали преведену у НИН-у. Филм Акира Куросаве „У шуми“, филм је са изразитом фотографијом јапанског националног стила.

Треба забележити долазак шпијунског филма Анатола Литвака **„Одлука пред зору“**, а такође и филм Џорџа Цукора **„Јуче рођена“** (у гл. ул. Џуди Холидеј) по комаду Гарсона Канина. Америчка продукција пружиће нам још неколико филмова сумњиве вредности: „Паула“, филм на сенти-менти тему (режисер Рудолф Мате; аутор сенти-менти филма „Не певајте ми тужне песме“), **„Дођи, напуни чашу“** (у гл. ул. Џемс Кегни), колор филм **„Рудници цара Соломона“** и други.

Гледаћемо и два каубојска филма: **„Ухваћен“** (у гл. ул. Љу Ејрес) и **„Тачно у подне“**. Овај други вестерн у коме главну улогу игра Гари Купер, режирао је Фред Цинеман (режисер филмова „Седми крст“ и „Тереза“).

Италијански неореализам биће претстављен само филмом Пиетра Ђермиа, **„Пут наде“**. Гледаћемо и и талијански цртани филм у боји **„Багдадска ружа“**.

Мишел Оклера који нам је познат из филмова „Манон“ и „Прав да је задовољена“ гледаћемо у француском филму о једној немачкој подморници која у последњим данима рата неће да се преда **„Проклетници“** и у слабом немачком криминалном филму **„Глас другога“**.

Као и увек филмске комедије за узимају достојно место. Поред филма **„Волпоне“** са Луј Жувеом и Хари Бором, гледаћемо француску комедију **„Нарцис“**, затим филм **„Фризер за даме“** са Фернаделом, италијанску комедију **„Стража и лопови“** са Тотом Фабрицијем, а вечерас је премијера домаће филмске комедије **„Сви на море“**.

Од домаћих филмова, колико је за сада познато, током следећег тромесечја биће приказан филм **„У олуји“** у режији Ватрослава Мимице са Миом Оремовић и Драгутином Фелбом..

Гледаћемо...

Д. МАК.

ЗА НАШЕ СРЕДЊОШКОЛЦЕ

Где је све потребна математика

Чињеница је да разни људи имају различито знање и вољу за решавање математичких проблема. Разлози су разноврсни Велике заслуге за то има сама школа, нарочито средња школа која уводи ученике у изучавање математике. Спремност наставника, интересовање које он може да побуди међу својим ђацима, а и саме склоности ученика доводе до тога да се људи у погледу знања математике могу сврстати у три групе: групу оних који воле и знају математику, и оне који не воле о математици ништа да чују и групу која је између прве две. Свакако да ће свршени матурант одредити свој будући позив, па и факултет на коме намерава да студира и према томе какво је његово знање математике. Један осврт на наше факултете гледан кроз математику моћи ће да пружи извесну помоћ у оријентацији приликом уписа у прве семестре наших факултета.

Математичка група Природно - математичког факултета, као наша најмеродавнија установа за уздизање студената-математичара, има предност над свим осталим факултетима у погледу студирања математике. У току четворогодишњег школовања на њој се изучавају све гране више математике почев од основних до највиших појмова те науке. Нешто се мање изучава математика на механичкој групи истога факултета. На физичкој, физичко-хемиској и метеоролошкој групи Природно-математичког факултета предаје се такозвана математика I и II. Она се састоји из векторске алгебре, математичке анализе (диференцијалног и интегралног рачуна), полинома, аналитичке и диференцијалне геометрије у равни и простору. Изучавање траје четири семестра. Математика I се предаје у току два семестра на групи хемије. Њен програм је краћи од програма математике I без диференцијалне геометрије, редова и компликованијих диференцијалних једначина. Остале групе (геолошка, географска итд.) немају математику.

На свим факултетима Техничке велике школе предаје се математика, јер је она потребна за изучавање стручних теориских предмета. Грађевински, Машински, Рударски (Геофизички отсек) и Електротехнички факултети имају у свом програму математику I и II у трајању од четири семестра. Студенти осталих факултета (Архитектонског, Технолошког и Геолошког изучавају само математику I.

Шумарски факултет такође има математику I у свом програму. И на Медицинској великој школи се предаје математика и то на Фармацеутском факултету у трајању од једног семестра.

Скоро сви споменути факултети имају као услов за упис у први семестар положен пријемни испит из математике. На испиту се тражи једно целовито знање њеног средњошколског градива. Корисно је да се кандидати за факултете на којима се предаје математика, нарочито математика II, још у средњој школи припреме за студије. Није потребно неко преурањено изучавање више математике, него темељно знање средњошколског градива, да би доласком на студије били створени сви предуслови за несметани даљи рад и да би спремање испита ишло без тешкоћа.

Потребно је још напоменути да математика претставља проблем великој већини студената споменутих факултета. Испити из математике се најслабије полажу и није ретко да баш недовољно знање средњошколске математике, тј. недовољна претспрема за студирање више математике присиљава студенте да продуже своје студије преко одређеног рока.

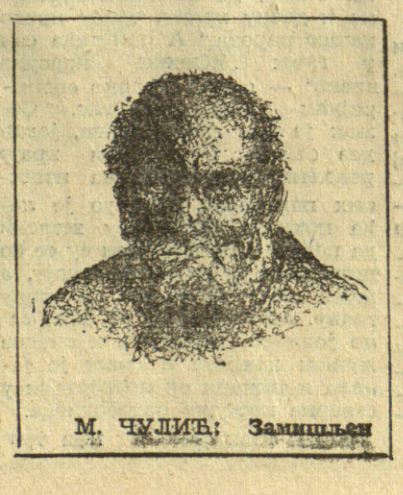

М. ЧУЛИЋ: Замишљен

Ј. Ц.

ЖЕДНИК

Избори 1938 године. Бан Дунавске бановине поново тражи телефоном Суботицу. Окружни начелник започиње опширан извештај, али га бан прекида:

— Не интересује ме Суботица! Дајте ми резултат из чантавирске општине. Како је гласао Жедник?

На зеленој карти Војводине Жедник је само мала, црна тачка. А ипак, за време избора, као и пре и после њих, очи полиције и власти често су се упирале у њу. Јер, на мапама полициских картотека, та тачка била је црвено обојена. Жедник је био један од центара „комунистичке пропаганде“.

Жедник је мало место, обично бачко село двадесетак километара од Суботице, са нешто преко четири стотине домова. Али на споменику подигнутом после ослобођења стоје имена деведесет и седам бораца палих у рату или убијених по логорима. Жедник има два генерала — народна хероја, око педесет официра, тридесет и једног живог носиоца Споменице, много људи који раде у руководећим органима народне власти.

Пут који је Жедник прошао није ни обичан ни лак. Неће бити, зато, бескорисно и неинтересантно да се вратимо за коју деценију унатраг.

ПРВИ КОРАЦИ

После Првог светског рата многи добровољци добили су земљу у Војводини. И у мало насеље Хрвата — Буњеваца и Мађара, на прузи између Бачке Тополе и Суботице, стигле су породице из Лике, Босне, Црне Горе. Дизале су се брзо ниске куће од набијене иловаче, борила су се домаћинства да на голом парчету земље отпочну изнова живот. Израстао је тако Нови Жедник.

Скоро у свакој породици било је пуно деце. А земље мало. И да би деци обезбедили лепши живот него што је њихов, родитељи су их слали у Суботицу — у гимназију или на занат.

У Жеднику су у то време постојала само два члана Партије: Радоје Вујошевић и Милорад Вуковић, студенти суботичког Правног факултета. Мада су углавном радили на факултету, њихов утицај знатно се осећа на селу. У разговору са омладинцима, преко напредне белетристике и политичке литературе, доношене кришом, они сеју револуционарне идеје.

Када је полиција 1934 године извршила хапшење на факултету у Суботици, у руке су јој пали Радоје Вујошевић и Крсто Попивода, студент из суседног села Каркатура. Држање Попиводе и Вујошевића (у току рата погинуо као командант батаљона) било је добра школа за омладинце који су се већ осећали комунистима, иако формално нису припадали СКОЈ-у. Пркосан отпор ухапшених другова послужио им је као путоказ, и већ идуће године за време Јефтићевих избора, на зборовима и агитацији осећала се једна нова снага. Младо поколење Жедника: четири студента, гимназисти, радничка и сељачка омладина, сачињавало је чврсту групу која је активно узела учешћа у демаскирању политике режима.

1936 Радоје Вујошевић створио је у селу прве организоване илегалне групе. На састанцима је проучавана марксистичка литература, расправљало се о методима за што шире окупљање омладине, радило се на припремању приредаба са напредним програмом. Групе су бројно расле, а са њима и утицај комуниста.

Исте године полиција је ухапсила студента Савића Богетића и гимназисте: Ђока Јованића, Радована Пуалића и Ђока Ивановића. Ђоко Јованић је том приликом осуђен на десет месеци робије и искључен из свих школа „због комунизма“. Иако млади, без довољно искуства, чланови ове групе добро су се држали пред полицијом.

ОСВАЈАЊЕ „СОКОЛА“

Била је то јака, добро организована чета. Националистички елементи имали су претежан утицај у њој и користили је као средство за сејање шовинизма и васпитавање режиму оданих, „лојалних“ грађана. И поред тога што нису имали никаквих упустава, млади комунисти успели су после дуге борбе да освоје на годишњој скупштини управу чете. Тако је соколска организација, чији је „високи заштитник“ било „лично његово величанство“, постала центар за васпитавање омладине у духу истинске љубави према своме народу, у духу припремања за коначни обрачун са „високим заштитником“ и владама које су у његово име гурале земљу у наручје фашизма.

Чета је постала јача. Одржавана су такмичења са суседним селима, посећивани су слетови, даване приредбе. Свака таква прилика коришћена је за растурање илегалне литературе, успостављање веза са напредним омладинцима из околине или живу агитацију.

СТУДЕНТИ У СЕЛУ

Жеднички комунисти успели су да остваре своје планове не само због утицаја на омладину, већ и због поштовања које су уживали код старијих људи. Било је неписано правило: кад студент дође из града, он је већ после неколико часова на њиви. И у подне, када се прекине орање или сетва, а људи после јела смотају дуван, око њега се окупљају да чују о догађајима у граду и свету. Пажљиво се слушају његове речи. Знају да му могу веровати, јер исти жуљеви им покривају дланове.

У току лета студенти и ђаци учествовали су у свим пољским радовима; увече, уморни од посла заједно са сеоском омладином одржавали су пробе, села или састанке. Заједнички рад, присност и отсуство ма каквог подвајања, били су темељ на коме су комунисти Жедника градили јединствену, чврсту и борбену заједницу.

Прва партиска ћелија у Жеднику формирана је септембра 1939 године. Њени чланови били су студенти Милутин Морача, Радован Пуалић и Ђоко Јованић, а нешто касније Никола Кмезић, Анка Дубајић, пољопривредни радник, Ремија Бацић и други. Убрзо је основана и скојевска организација, која је до почетка рата примила деведесет чланова. Соколска чета била је већ преузак оквир за набујале снаге.

„ПРЕПОРОД“

Тако је крајем 1939 г., у договору са комунистима и напредним људима у усталим селима основана културна задруга војвођанских насељеника „Препород“. За претседника је изабран др. Милан Бикар омиљен у народу и познат по томе што је сиромашне болеснике, а таквих је било највише, бесплатно лечио, па им чак и новац давао за лекове. Секретар је био студент Милутин Морача, а у управном одбору налазили су се углавном симпатизери напредног покрета.

Главни одбор „Препорода“ имао је седиште у Жеднику, а ускоро су основани пододбори у Бајмоку, Хајдукову, Сиригу и другим насељима. Задруга је, поред рада на културном и спортском пољу, организовала и помоћ сиромашним сељацима који нису могли сами да обраде земљу. Осим тога, омладинци су чешће предузимали радне акције и за зарађени новац куповали шаховске гарнитуре, позоришне реквизите.

Многобројне спортске секције којима је руководио средњошколац — комуниста Перо Дамјановић, одржале су такмичења у селу и околини, а културно уметничка екипа давала је по десетак приредаба годишње. Кроз тако широк и свестран рад организовала се омладина Жедника и околине и васпитавала у свесне политичке раднике.

Приликом приказивања „Госпође министарке“ у сали се налазио дежурни полицајац. Мрштио се гледајући како се скрнави „светиња“ власти, али није реаговао, јер приредба је била одобрена. Зато је сутрадан пресрео Душана Бјелца, ученика четвртог разреда гимназије, младог скојевца који је 1942 године погинуо као комесар чете, и одвукао га у полициску станицу. Душан је у комаду играо министровог сина Раку и зато је полицајац дрекнуо на њега:

— А што си ти стално синоћ викао „доле влада“?

— Па тако пише Нушић.

— Какав Нушић! Не може он тако нешто да напише. Него ко ти је суфлирао?

— Свима је суфлирао Милутин Морача.

Да — јетко је процедио полицајац — није онда ни чудо што вичеш којекакву комунистичку пропаганду.

И мали скојевац прошао је кроз ташке жандарске шаке, кроз своје прво „ватрено“ крштење.

СНАГА

Масовност и снага покрета који се развијао у Жеднику дошли су нарочито јасно до изражаја у време сахране Босе Милићевић. Рањена у крвавим демонстрацијама децембра 1939 г., она се два месеца борила са смрћу. 13 фебруара издахнула је и после неколико дана пренета за Жедник — место у коме је први пут сазнала шта је Партија и приступила јој отвореног срца, искрено и верно — за цео живот. Босу Милићевић знала је и волела читава околина. Овде је одрасла, за ово тле везани су њени први кораци револуционара и борца, одавде је пошла на факултет. На погреб слегло се преко хиљаду људи из Жедника и оближњих села. Из Београда, Суботице и Новог Сада, заобилазним путевима, долазили су у село делегати партиских, студентских и радничких организација. Међу њима била је и народни херој Соња Маринковић.

Село је врвело од преобучених агената и полицајаца. Учесници сахране очекивали су да ће полиција направити неки испад и припремили су се за отпор. Док су говорници отворено оптуживали режим за смрт своје другарице, око њих су као живи зид стајали скојевци — спремни да одбију сваки насртај агената. Али агенти се нису усудили да интервенишу ни за време говора, ни док се кретале поворке са двадесет и четири венца искићена црвеним тракама. Огорчење народа било је тако очигледно и снажно, да су сматрали да је паметније непотстицати га.

ЖЕТВА

Семе које су бацили студенти Радоје Вујошевић, Крсто Попивода и други пало је на плодно тле и уродило богатом жетвом. Место које су некад нагризала национална трвења, решавана често и ножевима, збило се као снажно стегнута песница, претећи уперена у лице режиму силе и прогона.

Дошла је 1941 година. Жедник је умео и хтео да се бори. Али, узалуд су скојевци обијали прагове војних надлештава тражећи оружје. Нису га добили. Мађарски окупатори су несметано ушли у Бачку. На улицама Жедника већ првог дана освануло је осам стрељаних омладинаца. Село је расељено, а они који нису успели да се склоне — интернирани. Почела је борба тежа и крвавија од свих досадашњих.

После рата Жедник је обновљен. Живи и ради исто онако јединствен као и раније. У селу је основана радна задруга „Југословенска народна армија“. Добила је име по оној армији у којој су се за време рата борили задругари и читаве њихове породице. По Армији у којој и сада раде генерал-потпуковници, народни хероји Милутин Морача и Ђоко Јованић, као и многи други синови бивших колониста из Жедника.

Саша ВЕСЕЛИНОВИЋ

Ђурђевски уранак жедничке омладине у Добровољачком селу 1937 године

Поезија „Записа“

Гимназиски субјективизам, калемегданска разнеженост и пиранделовски проналасци су садржинска и алгебарска кретања којима непобитно настоје и подлежу „Записи“. Они не познају и не признају покрете, етапе и задатке; они се не дотичу књижевног подмлатка као друштвеног позорја и целине. Да би у тој друштвеној ограђености били што строжији и мирнији, веома радо се лишавају критичких написа, чак и оних најнужнијих који су потреба њихових сарадника. Отуда се рукопис једне добромислеће и супрамарљиве младости укотвљује на кратко ножним позицијама које се састоје од мачевања речи и по игравања пером. А ако се поред свега може наћи нешто за похвалу и потпору, онда је то свакако дело другарства и домаћинства који се одржавају у свим свескама овог листа. Међутим, кад би човек, одбацивши лабилност гледишта „Записа“ и наивност почетника који им се приближују, пре ледао све стихове, новеле, записе и описе, тешко би се склонио од утисака да се нашао пред старинским ћилимом коме се, у заблуди грађења но вог, прихватају одвише старе линије и мистични снопови.

Ако се упустимо у сабирни преглед примера, радова и имена који се сустижу у геометриској прогресији — а то је знак да младих писаца има и да је поколење радино — дођи ћемо до опаски које су нас раније везивале и које смо изрекли приказавши полифонију стихова које је „Студент“ примио у току прошле школске године. О некој књижевној свежини и бистрини не може бити ни речи, док се лирска реалност наших младих људи буде ограђивала узајмљеним небесима, даљинама, вапајима. Иако није поставила неки особит књижевни програм, иако је широка рука за све почетнике, иако негује описност, фрапантну само за ученике, редакција се кокет но залаже за мисаоност и замишљеност. Дајући првенство оним пригушеним часовима ка да млади човек запиње лук својих емоција да би он пукао на двоје и дао из себе горко сазнату сличицу, лист „независних“ младих и пристрасно старих допустио је себи ружноћу језичких мотора који доводе до дефетизма. И нигде ни једног удара данашњих рит мова, ни једног таласа турбина у нама, ни једне епске жице из рата, ни једног признања и сазнања своје земље и њених животних путања. Да је само допадљива рефлексивност обична псеудоготика и ујаловљеност личности а гогеновска описност убого почетништво не треба доказивати. Наша савремена поезимора изићи из четири зида, јер наш живот има четири пута по четири плохе у којима има и болова и падова, и полета и клијања; и брезиних стабала и жичаних вагона, али у размерима и садржајима савременим.

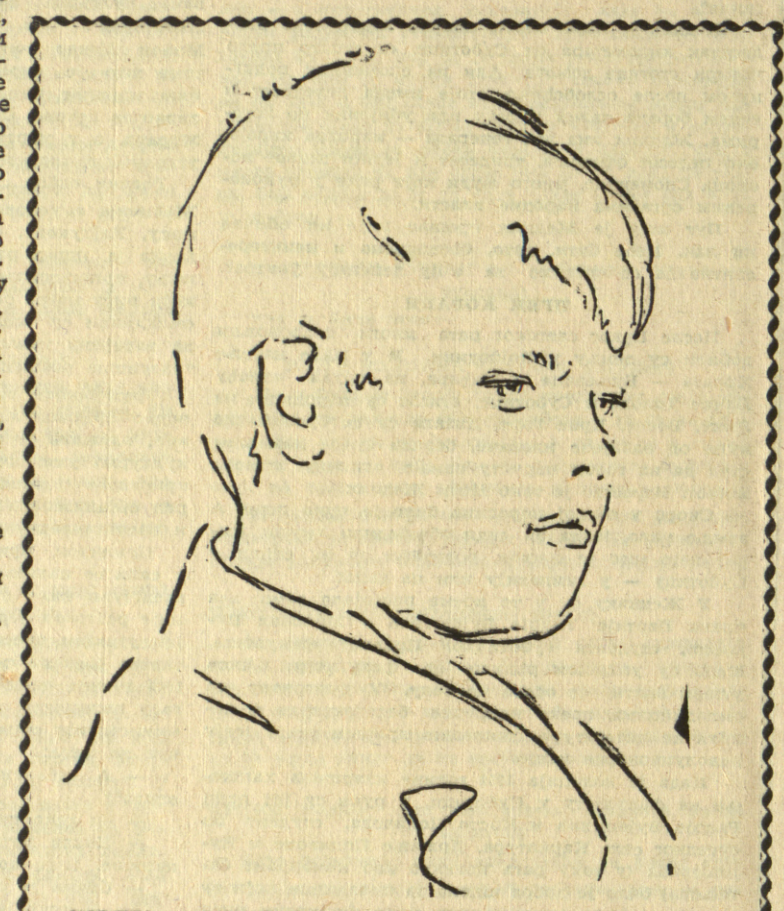

СРЕТЕН МИЛОСАВЉЕВИЋ: Дете

Међутим, питање је када је песник сам себи једнак и када су наши људи збиља наши. У једној кроки песми Слободан Добрић разапет између мисли и описа написао је ове речи:

„Ја живим у долини
до које чист планински поток
постаје прљава река“.
(„Записи“ бр. 1)

Ако је планински поток симболични израз за нешто што вијуга између људи, свеједно да ли у гомили или колективу онда је према рачуну вероватноће живот облигатна каљуга. Ако млади песник живи у долини, која је његова укупна стварност и терен његовог корака па је лишен неке земаљске лепоте, то је знак да је његов смисао бивања утрошен на презирање и непризнавање људи. Најзад, сва три стиха могла би се исцрпити и збрисати као озбиљност и кад би носили какав мисаони податак.

И свуда сенке, свуда крикови и наказе. Као да играмо жмурке у црним огртачима, па се трудимо да будемо што страшнији. Чињеница је да смо доживели паклене отиске ратишта, али чему мала — партеовско потцртавање грубијанства тамо где га није било и где су боје мање вреле. У „Записима“ тај утицај, боље рећи, та пакленост виђеног страдања овако изгледа:

„Обешена жена, на којој све виси
хаљина бледа, удови растрзани,
корача
пролећа једног кроз оштра помамна чула
и дете за руку води...
(„Записи“ бр. 2)

Још једна редовна песничка старина налази места у „Записима“. То је напор да се каже нешто и кад се то не стиже и кад се то не може, јер је већ исцрпљено у не мање мршавом и рапавом почетништву прошлих нараштаја. А у књижевности закашњење никад није значило ни врлину ни утеху. Зашто уврстити песме које нису потстрек ни млад ом писцу ни корабља читаоца. Песме које су обично почетничко вежбање и досађивање. Из обиља примера навешћемо следећи:

„Утром ће сунце размаћи облаке
ко ткање свиле, очи момачке,
што скрива дражи и облину груди.
Утром ће бучно зашумити вали
ко ужаса крици и вапаја људи“.
(„Записи“ бр. 5—6)

То нису песнички таласи ухваћени сопственом мембраном, већ молерски обрасци спремљени за писмени задатак. И тако од пролећа до пролећа израстају стихови који ће посивети од сопствене празнине. Почетници се врло радо огрћу прекројеним Ракићевим врскапутом, а над шаховском плочом испитују своју мисаоност.

Има ту сувише нестварних крикова, сувише лутања и пет лиђског кицошлука да би стихови могли да трепере и захвате читаоца. Ако понекад наиђемо на ваљани песнички замах, на срећену осећајност и откривену нежност (например код Кетига и Јеремића), онда је и то запретано једним небрушеним и упињаним изразом. Колико далеко могу да оду и угуше свој песнички лик млади људи показује задња свеска „Записа“ у којој налазимо ужасне нагњиле и бордељске ликове велеграда. Ту незграпну и морбидну обузетост животом пред грађа и препуних станова испољио је Жак Закс у стиховима овакве монтаже:

„Сневам са суседом по валовима
дирки
у чуну болећивости млаке,
сећам се деградирања срамоте
и првих дечачких свирки,
сећам се луесом окађеног одра
кокоте:
(„Записи“ бр. 7)

Судећи по досадашњим песничким рукотворинама „Записи“ нису уверени у своје поколење, они га посматрају под огртачем луталице и неопростиво се прикупљају у најгушће сутоне и углове. Непоправимо загњурени у фантомско шуштање својих хартија и штурих часописа прошлости, млади људи те групе блиски су човеку, али машински схваћеном. Ми бисмо радије читали „Записе“ без свих оних ђачких препарата за неизлечно лечење самоће. А поезија између четири зида значи колебање и застајање. Горко искуство каже да марљиви младићи и замашни таленти баш тако постају апатични дуборесци ништавила и сувишни артисти без читаоца.

Милосав МИРКОВИЋ

Млади музичари пријатељима музике

Иако врло скромно посећен, одржан је у недељу увече за студенте Филозофског факултета пред непуном салом у палати „Истра“, концерт студената Музичке академије преставља несумњиво позитиван корак у настојању младих музичара да успоставе непосредан контакт између себе и својих колега — студената са других факултета и изнесу им резултате свога рада. Овај корак има и свој виши смисао: упознавање наше студентске омладине са музиком, развијање и неговање њеног укуса и навикавање себе, као извођача, на концертни подијум и присутност публике.

Нажалост о неком опште позитивном утиску не би се могло говорити не из разлога неспремности појединих извођача, већ због техничке осујећености ових да дођу до пуног изражаја. Инструменат је, у то нема сумње изражајно средство уметника — музичара, а у недостатку овог он постаје не моћан. То је разлог што се неможе рећи да су клавирске партије апсолутно успеле. Клавир је био више него очајан: раштимован и са неколико немих дирки! То је углавном и једини разлог да, например, могућности Оливера Ђурђевић и поред тога што је она испољила самопоуздање у успостав љању контакта између своје личности, као извођача, и инструмента остану спутане. Обзиром на изабране партије: Прелудијум и Фуга у Ге-дуру од Бах—Листа и на њихову интерпретацију овога пута се може говорити само о њеној техничкој зрелости.

Између осталих извођача били су и: Даринка Михајловић, Бранка Стојичевић, Марија Пијуковић. Слободан Петровић, Ђорђе Илић- Дејан Михајловић и Душан Костић. Својом солидном извођачком културом дела са програма ове вечери издвојили су се из ове групе Ђорђе Илић (свирао је Вивалдијеву. Сонату за виолончело и клавир) чије је познавање распореда позиција партитуре темељно. У његовом извођењу може се говорити и о чистоти тона и проосећаности музичке материје. Пријатно обојен алт Марије Пијуковић одликовао се свежином, прецизношћу и смислом за стилско гласовно извођачке могућности. Дејан Михаиловић, виолина, влада инструментом сигурно и ненаметљиво. Тонови под његовим лаким прстима добили су апсолутан израз, топлину и префињеност у звуку. Перпетуум мобиле од Рисплеа омогућио му је да његова техника, може се још сада рећи, нарасте и до виртоузних размера.

Држање извесних извођача, које нагиње ка афектацији може само да их компромитује у очима гледалаца. То је несимпатично и код реномираних уметника, а код почетника још више делује неукусно испољавање нескромности у ставу при музицирању.

Програм ове вечери у целини лепо је одабран и одговара својој намени — популаризацији музике код шире студентске публике.

Да би пружили могућност студентима и осталих факултета да присуствују овакној врсти концерта, студенти Музичке академије желе да их и у будуће одржавају. Надајмо се да то неће остати само жеља!

И на крају: зашто су се студенти Филозофског факултета тако слабо одазвали (око 250 до 3000)? Скромна и прилично неупадљива плаката није могла сама да врши агитацију. Шта је радила организација Савеза студента и Управа друштвеног клуба?

КЊИЖЕВНИ

Едгар Елен По

Гавран

Над странама књиге старе, староставне пуне тајни,
Једне страшне, страшне ноћи, кад размишљах у самоћи, у немиру,
Глава клону, с' сном се борим... Тихи куцањ изненада.
К'о да неко тихо лупа, тихо, тише на звекиру.
„Посетилац — шапнух себи — ено лупа на звекиру.
Само то је! Ништа више!“

А сећам се сасвим јасно, све то беше у децембру тмурну, касно.
Угарак је тињав подом њихо свет утвара, једно море.
Ја жудњом жудео сав жар јутра, хтео узалудно
Лек да нађем за ту тугу, бол тај мучни, бол губитка за Ленором,
За том дивном женом ретке душе, за Ленором
Са именом никад више.

Незнаном ме језом језовитом обузело, страховањем страшним распламсало
То рђање непознато завесе од рујне свиле. А како бих умирио
То лупање срца мога, ухватих се понављања убогога
„Посетилац то је касни што ти лупа сад звекиром,
Посетилац то је часни што ти ступа пред звекиром. Тихо, тише!
Само то је! Ништа више!“

Но убрзо страх ме мину, да прекинем ту тишину
Рекох тада: „Господине ил' госпођо, извините, ја вас молим,
Стварно, знате, ја задремах, а куцнусте кратко, намах.
Лупнулисте тако нежно... нежно као дашак... дах.
Ја не успех да вас чујем“. — Ту отворих широм врата и заћутах...
Груд не дише. Свуда тмина. Помрчина. Ништа више.

Са погледом у ту тмину, у том часу дуго стајах забезекнут у ужасу.
Сањао сам. Но свешћу се ковитлају у ковитлац снови страшни за смртника.
Ал' тишина оста нема, из тишине ни признака.
Тада зачух шапат речи што шануше: „О Ленора!“
Само то. И ништа више.

Кад се вратих тад у собу, сва ми душа беше устрептала.
А убрзо почух куцањ гласни но пре два-три трена.
Рекох себи: „Неког има на прозорским решеткама“.
Храбрих себе: „Главу горе! Срце тише!
Па да видиш шта је туна. Срце тише!“
„То је ветар. Ништа више.“

А надутом том ваљштином, и осорном тоном таштином,
Натера ме на смех луди, па му рекох:
„Господару, ћубе кусе са поносом непобедним,
О, гавране, из давнине, са погледом тим мргодним,
Реците ми, име ваше како ли се код Плутона, тамо пише.
Гавран рече: „Никад више!“

А одговор мада нема сувислога свог значења,
Зачуди ме тим речима птице ове, чудна крика.
Јер блаженства богме, нема, послушати речи неког бића
Без икаква људска лика. Видет' птицу, врага, шта ли
Да у твојој соби седи. Нит' се миче, нити дише.
Поред тога са именом као ово: Никад Више.

Али Гавран на тој бисти, макнути се и не мисли.
То је реко, реч ту једну, а остало — ћутање је.
Седи као окамењен. Да се макне? Ни помена!
И ћуташе, док не рекох: „Друзи, наде многе бише,
Али јутром одлазише; отићи ће мислим, и он!“
Гавран рече: „Никад више!“

Тај одговор брзоплети, из мисли ме мојих прену:
„То је нека прича стара, несрећнога господара, ове птице,
Притисканог злом судбином, а уроди тим рефреном
Тужбалице над човеком, кога јади многи бише,
Тим рефреном сете веље: Никад више! Никад више!“

Гавран овај претвори ми јаде веље у весеље,
Натера ме пред вратима, под скулптуру у фотељу.
У баршуне, у велуре мазне, почех сноват снове, мисли разне,
Низао сам мисли за мислима: „Ох, шта хтеде птица — злослутница.
Ружне птице, мргодне, мршаве, што животом духова одише.
Шта је хтела тим грактањем? „Никад више“.

ДОШАО ЈЕ ЋОПИЋ...

Дошао је Ћопић да поприча са нама љубитељима књижевности — о свом првом роману. Мислим да нисам погрешио када сам написао да поприча. јер оно што нам је Ћопић говорио била је прво прича, а потом тек предавање о себи и првој години распламсаног устанка, у његовом родном крају.

И то нам се допало. Много пута смо се од срца насмејали његовом хумору којим је обил но пропратио разлагање о делу које га је стало годишњег труда.

— Ја се не плашим мртвих јунака, већ живих, јер се једино они, нарочито ако су негативно транспоновани на мојим литерарним страницама, увек побуне. Један од тих кога сам баш позитивно дочарао у једном лику, рекао је мом пријатељу „Не-ћу ја брате ни да сам позитиван ни негативан, једноставно нећу приповетку човече!“ — духовито запажа Ћопић говорећи зашто је „измислио“ роман. Можда га је „Случај Лалић“ на то приморао? Али он нам је рекао да је нешто друго по среди. Он није желео да пише историску хронику, већ уметничко дело. А веродостојни подаци транспоновани на страницама „Пролома“ спутавали би га да истовремено да уметничку ширину. У току рада исклијавали су све нови и нови ликови који су га преокупирали, те је био принуђен, у жељи да да што концизнију слику да често пута и сам бежи од њих. Споредне личности потискиване су од стране главних. И зато је писац једно ставно на измишљеном лику надовезивао реалне ликове и тиме успео да пластично изрази епопеју 1941 године.

Још нешто нас је понело и одушевило у његовим речима. Ћопић је био као и увек искрен причајући нам о тој години. Људи у њој нису били црно-бели. Видели смо да у тој години није текао мед и млеко, већ да је долазило до многобројних сукоба људских страсти. Било је и несавесних сељака који су полазили у борбу са рогуљама, док су код куће остављали сакривено оружје. Било је доста оних који су ишли правцем како ветар дува, или што каже наша народна „ко на власти са њим на параде“.

— „Пре свега писац мора да је смео; да каже оно што мисли макар то било и негативно, али да се одлучи да каже. Критика је ту као и читаоц који је одувек био најстрожији критичар. Они ће пресудити да ли је аутор био искрен“ — рекао је Ћопић говорећи о слободи уметничког стварања.

— Био сам тад политички комесар; важна личност у крају; једног дана у канцеларију упаде група наоружаних устаника. Кажу: „Ви претстављате овде власт, а ми се боримо противу ње и сваке власти“. Био је са мном још један пријатељ и он им разложно доказа да је потребна власт речима: „Е људи каква вам је храна?“ Они нешто незадовољно прогунђаше на ку вареву адресу, а он им тада одговори: „Људи зато смо ми ту; ми власт; да вам све спремимо и добру храну, одећу преко нашег народа.“ А они тада сви у глас: „Живела народна власт“ — прича Бранко евоцирајући ратне успомене. Сељак је био непросвећен, један део сељака у његовом крају револтиран поступцима извесних партизана окренуо је леђа покрету. Други су желели да помогну покрет, али су се борили само у њиховом крају, а даље нису хтели ни за живу главу. Али ипак то су биле само јединке, временом и омасов љењем покрета и свест је јачала и тежаци су прерастали у стварне народне ослободиоце.

Наша књижевност има трилогију првог империјалистичког рата писану руком Стеве Јаковљевића. Савремени критичари траже од Ћопића да настави „Пролом“. Наши критичари сматрају „Пролом“ за први део велике трилогије о нашој револуцији. И Ћопић се неће оглушити о њихове жеље знајући да то није само њихова, већ и наша жеља. А кад каже наша, мисли на сваког човека данашњице. Сам аутор „Пролома“ је рекао на наше питање, да о томе није мислио, а да вреди промислити. И мисли да ће се прихватити тог задатка.

И тога вечера још много интересантнијих података смо сазнали Можда није важна лепа анегдота да је дактилографкиња која је прекуцавала роман замолила аутора да једном њој симпатичном јунаку повиси стас тела, да би био још лепши; да се дечијој књижевности одао тек у зрелим годинама уметничког стварања; да је непосредно још у току борбе реаговао на догађаје литерарно их транспонујући; да се сад бави љубавним тематиком из партизанског живота, те му скоро излази књига приповедака са симболичним називом „Љубав и смрт“.

Скоро пуна два часа смо причали са другом Ћопићем. И он је две чаше воде искапио. Безброј пута су се отварала врата клуба примајући нове посетиоце који су стајали јер је клуб препун.

Коста Дмитријевић

ПРИЛОГ

Бутао сам, не зборећи једне речи, овој птици жарка ока,
Којим тишти груди моје к'о жаока. Решавао своју тајну
Загонетку величајну. У фотељи од велура у светлости абажура,
Што милује алем-баршун, пурпур-плише, који она неће таћи,
Миловати, никад више.

Ваздух поста пун густине, од мириса невиђених из давнине
Који каде серафини, нужно крочећ', подом меким:
„Тобом посла, несрећниче, Бог тај нектар
Зачух глас мој како виче — миомирис, испијај га!
Нека груд ми дахом пуним, пуним дише да Ленору заборавим
Гавран рече: „Никад више!"

„Пророк јеси, ма ђаволји — рекох — птицо, злоћо врана.
Из буре си ил' да кушаш ти послана,
Послана у пустош ову, што је давно, давно зачарана,
Страх и трепет амо навраћају само, па реци ми тада врано, врана,
Преклињем те, да л' је ово балзам галилејски што мирише.
Врана рече: „Никад више!"

„О, пророче, ма ђаволји, зовнух — птицо злоћо врана.
Богом кунем, небом светим, што над нама лук тај ствара као грана.
Реци ојађеној мојој души, да ли рајска земља удаљена,
Чува једно свето биће са именом тим Ленора.
Жену дивну, ретке душе, са именом тим Ленора."
Рече Гавран: „Никад више!"

„А реч ова нека буде знак растанка — викнух јадан —
Иди назад до Плутона, међу муње — у олују,
Не остави перца једног, снови моји да не снују твоје лице,
Усамљеност моја нека буде сасвим нема,
А из срца ишчупај ми канце своје,
Да од тебе немам ни помена, да ми срце куца тихо, тише."
А Гавран ће: „Никад више!"

Тако Гавран оста вечно на мрамору бисте бледе.
Седи мирно, седи стално, над вратницом изнад греде.
У очима има нечег од демона који снива.
А светлост му сенку баца, да заједно с њим почива
Душа моја у тој сенци, коју светлост лампе њише.
Те се сенка птице, душа моја тако слише
Да се не растану — никад више.

Превео Јован Ћирилов

УЗ ПРЕПЕВ „ГАВРАНА" ОД ПОА

Едгар Елен По (1809—1849) је амерички песник око кога су се још у току његова живота плеле најпротивуречније приче, бивао често оптуживан за пороке и описиван као растројени неуротик. Из наше стогодишње перспективе ова слика изгубила је жучност савременика лицем у лице пред талентом који је донео неконвенционалне форме и тиме се природно сукобљавао са старим концепцијама у свим областима у којима је отишао даље од маса епигонских савременика.

Његове добро познате фантастичне приче, онако морбидне, али и нихилистичке, вређале су многе пуританске песничке уши. Основна су реквизита тих прича („Пад куће Ашер", „Црна Мачка", „Запис о случају г. Валдемар" итд.) лешеви у распадању, патолошки типови и хипнотици. Оно што је у тим причама од трајне вредности то је узорно богатство језика, како у прози тако и у поезији, али тако да нам намах зажубори неки лирски акцент.

За песму Поа је карактеристична углађеност стиха и уопште читавог језичног материјала, на којој је радио често тако манијачки педантно да су песме добијале у формалном савршенству, али постајале вештачке и круте, без праве песничке непосредности. „Гавран" је општепозната антолошка песма, изразити плод минуциозног песничког рада. Код превођења први је задатак, а и прве тешкоће, пренети на неки начин оно богатство рима, расутих по целом стиху, дати онај избор речи извучених из прашине архаизма, сачувати музику алитерација, ту праисконску песничку фигуру, створити ону форсираност која води емфатичком утиску, а за право оној карактеристичној поовској иронији којом песник гледа љубав у перспективи смрти.

Модерна поезија нашла је у Поу једног од својих узора, којој је он интонирао прве песимистичке ноте. Европи га је претставио Бодлер, преводима који и данас остају најбољи што је један преводилац успео да да.

То и данас остаје жива песничка фигура, достојна да је који пут присретнемо.

СРЕТЕН МИЛОСАВЉЕВИЋ: **Цртеж**

Година дана рада КУД „Бранко Крсмановић"

Већ увелико је почела нова школска година а са њом и рад удружења Савеза студената и разних друштава и клубова који окупљају студенте. И културно-уметничко друштво Београдског универзитета, Великих школа и академија „Бранко Крсмановић" је у новој школској години наставило свој рад.

Међутим, највећи део студената није упознат са радом друштва „Бранко Крсмановић" у протеклој години а овај чланак има циљ да обухватајући период од новембра 1951 до новембра 1952 године упозна све студенте о богатој делатности њиховог репрезентативног културно-уметничког друштва.

Културно-уметничко друштво „Бранко Крсмановић" постоји већ седам година али је ретко која школска година била тако пуна плодног рада као ова задња. Разноврсни и значајни су успеси који су у њој постигнути.

Два велика уметничка достигућа друштва блистају у овом периоду: велики Моцартов ораторијо: „Requiem" и позоришни комад „Деца сунца" од М. Горког.

Већ сама идеја, да један аматерски хор и симфониски оркестар спрема и изводи „Requiem", била је смела. Али је тиме успешно извођење „Requiem-а" од стране 150 аматера из хора и оркестра било значајно. Седам пута је извођење „Requiem-а" одушевило дупке пуну салу слушалаца. За извођење „Requiem-а" с правом можемо рећи да је тиме дат велики допринос уметничком животу нашег главног града.

Академско позориште је у пролеће извело премијеру „Деце Сунца" од М. Горког. Академско позориште је од 1945 године имало доиста два велика успеха којима је постигло уметнички ниво највећих достигућа овог позоришта пре рата. 1948 изведено је „Сумњиво лице" и после тога је комплетан глумачки састав овог комада отишао у Београдско драмско позориште. После тога је Академско позориште почело сасвим изнова свој рад. После летњих успека оно је ове године „Децом сунца" ступило у ред најбољих аматерских позоришта у земљи. Овим комадом и са 3 нова, које припрема, аматерско позориште ће достојно, на пролеће 1953, прославити тридесетогодишњицу свога рада и живота.

Фолклорна секција је у протеклом периоду проширила свој програм колом из опере „Лицитарско срце" од Барановића, „Комитском игром" итд. Ликовна секција је приредила 3 изложбе својих радова и то у оквиру Фестивала културно-уметничких друштава Београда, Мајског фестивала студената и у Параћину.

Програм који је припремило ове године, наше друштво је извело на око 60 концерата, приредби и сл. Наше друштво је учествовало у прослави свих опште народних празника, изводећи програм за трудбенике Београда. Наводимо само број концерата приликом ових манифестација; 29 новембра 1951 три приредбе Дан Армије једна приредба; 1 мај четири иступа; рођендан друга Тита пет иступа; претконгресно такмичење у част Шестог конгреса СКЈ два иступа у Београду и четири у Параћину и околини.

Велики део од 60 поменутих приредбе; Дан армије једна приредба; Тако је друштво у протеклој години дана, између осталог, посетило индустрију мотора у Раковици, Војну одећу у Београду, Творницу вунених тканина „Бранко Крсмановић" у Параћину и друге.

За задњу годину дана друштво је направило две веће и три мање турнеје. Турнеја читавог друштва у Сарајеву, на којој су дата четири концерта, не само да је била први масовни контакт београдских и сарајевских студената, него је то био, по оцени сарајевске штампе, важан догађај за културни живот Сарајева. Приредбе су даване и у Параћину, Обреновцу, Убу и Врњцу.

Друштво је учествовало на четири фестивала. На Фестивалу културно уметничких друштава Београда прошле године, наше друштво је освојило прво место испред „Абрашевића" и „Лоле Рибара". У пролеће су инструментални и вокални солисти „Бранка Крсмановића" на Међународном студентском фестивалу у Љубљани, били међу најбољима. На Мајском студентском фестивалу Београда друштво је извело шест успелих концерата. На смотри аматерских позоришта у част Титовог рођендана Академско позориште је са „Децом сунца" показало високо достигнуће.

На спремању и извођењу ових програма учествовало је 300 чланова друштва у седам секција: хору, фолклору, Академском позоришту, симфониском оркестру, секцији инструменталних и вокалних солиста, секцији за народну музику и ликовној секцији.

Летос је „Бранко Крсмановић" послао на Власину бригаду са 120 бригадиста. Бригада је четири пута проглашена ударном и једанпут похваљена од стране Главног штаба, па је добила и Орден рада првога реда. Поред рада бригада је на градилишту и за граничаре дао пет приредби.

„ПРОДАВАЦ НОЖЕВА"

УМЕТНИЧКА ФОТОГРАФИЈА ЖИВОЈИНА НИКОЛИЋА

СНИМАНО: RETTIN-ом IIa

ДВЕ СТУДЕНТСКЕ ИЗЛОЖБЕ

НА АКАДЕМИЈИ ПРИМЕЊЕНИХ УМЕТНОСТИ...

У студентском клубу на Академији за примењену уметност отворена је пре неколико дана изложба студентских радова. Из једног плаката у изложбеној просторији сазнајемо којим поводом је отворена изложба. „Враћајући се у мислима на прве дане у овој школи, генерација ученика 1947-48 године жели да овом скромном изложбом не само евоцира успомене на те дане већ у исти мах да изрази своје поштовање свом првом наставнику Јефти Перићу за чију су отворену, скромно, несебичну и темпераментну у поуци а изнад свега човекољубиву личност везани наши први дани другог детињства".

И поред тога што је аранжирана врло скромним средствима у малој просторији ова изложба квалитетом успелих радова претставља и репрезентује приређиваче као способне стручњаке свог посла, који ће за неколико месеци бити у ситуацији да решавају практичне задатке своје струке намењене широкој публици. Неки плакати са ове изложбе (Милош Ћирић „Мото-трке" и „Аспирин") са правом се могу поредити са многим који се налазе на плакатским таблама. У поређењу са публикованим плакатима ови школски су често пута укуснији и инвентивнији. Стеван Дукић са вајарског отсека изложио је неколико радова у дрвету. Његови радови одликују се хармоничном стилизацијом, која по начину компоновања потсећа на вајара Ристу Стијовића. Са овог отсека је „Глава девојчице" у камену рад Миланке Мирковић, која је реалистичким поступком исклесала лик занемарујући обраду косе. Светислав Ђурић је својом темпером „Мртва природа" пружио интересантна колористичка решења. Од осталих радова издвајају се „Пећ" (темпера) Сретена Ђурића и копија из Нереза Љубодрага Јанковића. На питање шта мисли о овој изложби сликар и професор Пера Јефтић рекао је: „На изложби се види рад и напредак ове класе. Почели су под врло неповољним условима. Радили су у маленом простору са врло оскудним материјалним средствима. И само захваљујући младалачком одушевљењу и љубави за рад. успели су да све потешкоће савладају и напредују толико, да је ниво изложбе висок.

Премда још нису завршили студије, већ су се истакли у својим струкама. Студенти са декоративног отсека спремили су многе јавне изложбе. Са графичког отсека илустровали су доста књига, а њихови плакати запажени су по квалитету. Они који студирају сцену и костим наступили су као сценографи на позоришним претставама.

...И У ДОМУ ВОЈНИХ СТУДЕНАТА

У част прославе дана ЈНА, фото клуб дома војних студената отворио је прву изложбу аматерске фотографије (у свом дому Милана Ракића 115). По броју квалитетно успелих радова изложба је пружила љубитељима фотографије да виде доста лепог и нешто новог. Обзиром да су излагачи аматери са врло кратком праксом морамо бити скромни у оцењивању. Из изложених радова добијамо слику о једном вредном колективу који и поред својих свакодневних обавеза делује и на пољу аматерске уметничке фотографије.

Развојни пут овог младог колектива фотоаматера био је тих незапажен и непознат. На иницијативу друга Ловрић Угљеше основан је аматерски кружок. За непуних 18 месеци кроз лабораторију је прошло око осамдесет војних студената. Данас је у овом клубу савладан основни технички процес из микро-фотографије. Из личних средстава монтиран је уређај и отпочело се са снимањем микро-фотографских снимака.

При првом погледу добија се утисак да је жири имао посебан став при избору радова. Више се полагало на садржину и идејност а мање на техничку страну фотографије. О томе говори и случај фотографије којој је додељена прва награда. („Оголићено" У. Ловрић) Неосветљени и неоштри углови, приметне огреботине говоре о примеру технички слабо урађене фотографије. Радови друга Живојина Николића несу добили награду иако је по својим квалитетима заслужују. Његов „Продавац ножева" представља обичан мотив из свакодневног живота. По целокупном изразу овај лик је успело регистрован у једном напетом моменту.

Примећује се да изложба обилује мноштвом пејзажа, јер су то омиљени мотиви почетника, од којих се издвајају „Медена кућица" (Пауновић), „Смирени кутак" (Ловрић) и „Стидљива" (Стојановић).

Ова изложба може послужити као пример како упорна воља и љубав према раду могу савладати доста тешкоћа и створити много доброг и лепог.

Рајко Вукашиновић

Хемингвеј

Старац и Море

Сељачка слога — Загреб 1952

Хемингвеј нам је ове године постао близак познаник. Сва три после рата преведена дела носе 1952-гу као годину издања. Дело „Старац и море" изашло је у Америци једва пре три месеца, тако да смо после Британаца први у Европи који читамо ово дело на свом језику. Ретка брзина, после оне инвазије Дикенса, Текерија и других који су нас посећивали из дубине прошлих векова!

Сада смо добили новелу савременика из прве руке, сву кондензовану језиком и радњом, дораслу до једне класичне једноставности. У ово дело удахнуо је Хемингвеј сву своју човечност, мушком руком дао епску слику на платну новеле — овако малих размера, и то готово једном личношћу. Писац општепознат као мајстор дијалога, омаловажаван с неких пакосних страна као репортерски талент, овим делом пружио нам је уметничку истину о животу човека и вечном мотиву његове стварности, па и у уметности — о борби човека са природом.

Тај старац, очврснут суровим животом рибара, пун оптимистичке снаге у борби са трагичним исходом за највећу ловину у свом животу, из које излази са огладаним костуром ђиновске сабљарке — само може бити симбол у најлепшем смислу те речи, симбол оног најдубљег у нама, најопштијег, што повезује дивљака из Алтамира са човеком из будућности, та борба човека свешћу против снага што није свест, за афирмацију свестране, људске личности. То није Натчовек, већ човек са природом, добри стари становник Земље, доброћудан, али упоран, мека срца, али тврдих, врпчастих мишића, Старац у дечаку новеле има Дечака као симбола свих својих нада. Јер Старац можда неће више уловити џиновску сабљарку, али то може учинити Дечак. Дубока трагична нота голог костура контрапунктира са оптимистичком мелодијом дечаковог гласа, који је ведрина новеле и њен оптимизам.

А све то, иако симболика, кроз уметничке ликове реалистички саткане, таква је уметничка истина која може постати свачија емотивна својина и доживљај, и сврстати се међу најбоља остварења дуговековног реализма.

Хемингвеј не греши према себи кад каже за ово дело да је то оно чему је као писац тежио целог свог живота.

Јован ЋИРИЛОВ

Спортски живот

Разговор са... Симом Николићем

Монте Карло — ГРАД СПОРТА

Утисци из Монте Карла

Прошлог месеца у Монте Карлу одржан је тениски двомеч између градских репрезентација Београда и Монте Карла. Поред Ласла и Панајотовића играо је и Сима Николић, студент Природно - математичког факултета и један од најпознатијих млађих играча Југославије. Своје утиске са овога пута испричао је нашем сараднику.

Тенис је најпопуларнији спорт у Монаку. Затим долазе, смучање, пливање, скијеринг, голф, једрење, фудбал итд. Међу најинтересантнијим и најпопуларнијим спадају аутомобилске трке.

У Монаку постоје два тениска терена. Први од њих, „Кантри" клуб са 18 терена налази се на територији Француске, док је други „Кондамин" клуб са 6 терена у самој кнежевини. На овом другом играли су и наши тенисери. После „Ролан Гаро" терена у Паризу и Вимблдона у Лондону, овај терен је најлепши у Европи.

Најбољи играч Монака Ногес, ожењен је ћерком принца од Монака С.А.С. Ренира III. Принц у почетку није признавао овај брак, али када су се појавила два унучета, признао је Ногеса за зета.

Тих дана славио је свој рођендан и у његову част били су позвани тенисери Београда, фудбалери париског „Расинга" и као нарочита атракција група париског „Милен Ружа". Све ове приредбе финансирао је сам принц.

Монте Карло је стециште тенисера светског гласа. Годишња сезона почиње турниром у Монаку у фебруару, а тада следе турнир у Риму, Паризу, Вимблдону и коначно завршавају такмичење за Девисов куп.

Смучање привлачи велики број странаца којих је Монте Карло пун преко целе године. Тамо никада не падне снег, али ако се пође железницом неких два сата од града, наићи ће се на изврсне смучарске терене. Најмодерније успињаче пребацују посетиоце на врхове брда.

— — —

„Гранд при" Монака, велике аутомобилске трке познате су у целом свету. Тим тркама присуствује преко 100.000 гледалаца. Најчувенија имена светског аутомобилског спорта Фанђо, Фаголи, Фарина, Ланг, састају се сваке године на писти у Монаку.

— — —

Голф играју већином старији, али није чудо видети и кога млађег како са дугачком палицом одмерава ударац на коскаиој лопти.

Фудбалски тим „Монако" је највећи и једини тим кнежевине. Врло леп фудбалски стадион није баш увек пун, али треба имати на уму да ни фудбал није најпопуларнији спорт.

ТУРНИР

Првога дана играли су Панајотовић и Паские, пре подне и Ласло Ногес после подне. Ненавикнути на терен, варани врло променљивим ветром, наши играчи су изгубили оба меча. Организатори и посматрачи су били веома задовољни, веровали су у лаку победу својих тенисера. Међутим другога дана у дублу, Ласло и Панајотовић заиграли су заиста изврсно. Радили су шта су хтели, све ми је полазило за руком. Ветар као да се сада окренуо против домаћина. Уверење у лаку победу нагло је спласнуло и појавила се брига. Са стрепњом се очекивао наставак сингл партија. Ласло је победио Паскиеа и изједначио на 2:2. Све наде Конегаска биле су у Ногесу, а све наде наше мале групе у Ики Панајотовићу. Ногес је добио први сет, али се на њему запажао велики замор. Сада је Панајотовић заиграо. У другом сету водио је са 5:3. Још само један гем и Београд би славио лепу победу. Али, то вечито „али", вероватно већ уверен у победу, нагло је попустио, дозволио је Ногесу да изједначи и на крају победи. Београд је изгубио са 3:2.

У егзибиционом мечу Сима Николић победио је трећег играча Монака Парадијена са 6:1, 7:5. После меча подељене су награде и плакете на самом терену.

Тога дана париски „Расинг" победио је тим „Монака" са 7:2.

Резултат гостовања трупе „Мулен Ружа" није познат.

„МУЗЕЈ" СИМЕ НИКОЛИЋА

Велика витрина са пехарима, заставицама, плакетама, књигама, многобројне друге награде и похвале говоре саме за себе и о великим успесима младог тенисера Симе Николића. Прави мали музеј, и све тако лепо и укусно уређено.

Почео је да игра тенис у једној рушевини после бомбардовања. Пролазници су га често виђали како неуморно удара ракетом лопту о зид порушене зграде. Данас он има за собом многобројне успехе и турнире. Азурна обала, Вимблдон, Париз, Аустрија итд. Највећи успех му је свакако освајање трећег места на турниру у Вимблдону за омладинце. Недавно му је његов клуб „Партизан" за његове успехе поклонио златно налив перо са уграviраном посветом.

У великим укориценим књигама стоје забележени сви резултати овог младог и талентованог тенисера од првог званичног меча у животу са Климецким, кога је победио са 6:1 и 6:3 — 1947 године, па до задњег са Бриксијем кога је такође победио са 7:5 и 6:4.

Биће потребно још доста књига да приме све резултате које ће у будућности овај симпатични и скромни младић постизати, јер у њега се полажу велике, велике наде.

Зоран ДИМИТРИЈЕВИЋ

У идућој години реванш студентских репрезентација Француска — Југославија

Са прошлогодишње утакмице Југославије — Француска 2:0

У току 1953 године одиграће се реванш сусрети студентских фудбалских репрезентација Југославија и Француска. Средином априла ове године у Београду победила је репрезентација Југославије са 2:0. У нашем тиму наступили су: **Краљ — Ристић, Станковић (Јуришић) — Бошков, Дубравчић, Живковић — Шенауер, Љубенковић, Крстуловић, — Жупац, Жиганте.** Пруф, тренер француске репрезентације је још тада изјавио: „Ми би желели да овај сусрет између студената Југославије и Француске постане традиционалан и да се сваке године одржава по једна утакмица у Паризу и Београду".

Недавно је заказан нови сусрет који ће се одиграти током априла у Француској. Требало би још сада размишљати о саставу наше репрезентације, да би она била уиграна и да би пружила лепшу игру него што је то било у Београду. Не треба заборавити да се и француски студенти припремају.

ЈЕДНА ДОБРА СПОРТСКА КЊИГА

„Незаборавни голови"

Право је чудо и стварна штета да фудбалски угледна нација као што је наша нема своју моћну, зрелу спортску штампу, своју репортерску даровитост и садржајност. До скора, само у фрагментима сачувани су они богати људски трептаји са фудбалских игралишта. Зато су баналне склоности навијача биле једини и готов нечисти одбљесак тих привлачних и таласних догађаја. Ових дана јавила се збирка репортажа о головима и играчима, о верној души младих људи, о битци око лопте и за лопту. О победи, о замаху ногу, о варници мисли, о пуној вољи. Ту занимљиву и пристојну књижицу написао је у добар час и са добрим оком репортера Васа Стојковић, који је једно од неокаљаних имена у симпатичности и недоследности новинара наше спортске тематике. Укусно опремљена, књижевно писана, са доста по датка, обиљем фигура и описном ширином, ова збирчица нас упознаје са блиставим правцима наших угледних клубова. Осим Огњанова и Зебеца, чији се развијени лукови и даље запињу, сви остали ликови чине прву смену нашег поратног фудбала. На њиховим данашњим играма осећа се једна или више нијанси сугона, али њихова скора прошлост игра бујно и ведро под пером Васе Стојковића. Пред нама израстају мужевне појаве, озбиљне и искусне, соколске и жилаве, духовите и интелигентне. Ту је ветеран са Марјана Матошић, разиграни и сналажљиви млађи Чајковски, који у омами сутона Фиренце погађа мрежу и отвара нам капију за светско првенство. Ту је неуморност, вештина и пробојност Рајка Митића, који ће остати појам повезаног и смишљеног играчког организма. Пред нама лепршају голманске мреже које је затресао Бобек „плава птица" државне момчади који и на нордиском снегу и на врелој трави југа влада лоптом, а сваки корак му значи чаробни штапић. Све то испричао је са пуноћом ритма и ударом срца које је било у оквиру доживљаја. Стојковић се никад не заплиће у клубашке линије и има осећање пуне вредности и појава фудбалске вештине. Са истим одушевљењем и репортерском разнобојношћу описао је чувене Брокетине голове и замјане ударце Огњанова. Без велова, ускогрудости и реклама Стојковићева књига значи добру и топлу спортску лектиру.

Милосав МИРКОВИЋ

СТОНИ ТЕНИС

Студенти ветерине финалисти Универзитетског првенства

Прошло је више од годину дана од када је основана на Ветеринарском факултету секција стоног тениса. Почетак је био скроман. На први састанак је дошла неколицина најватренијих присталица овог спорта. Такмичења између година и за назив најбољег на факултету, привлачила су велики број учесника и публике. У прошлој години прва екипа „Ветеринара" (Дејановић, Молдован, Динић и Радуловић) у врло јакој конкуренцији заузела је пето место у квалификацијама за првенство Србије. Поред овога екипа је успешно репрезентовала свој факултет у такмичењима београдске стонотениске лиге. Још је у сећању пријатељски меч „Ветеринара" са Министарством иностраних послова и егзибициони меч Габрић — Хорват. Стонотенисери ветерине одиграли су до данас 30 утакмица. Од тога су: 15 добили, 3 играли нерешено, а 12 изгубили. У тим утакмицама имали су 161 добијену партију према 118 изгубљених. Најсвежије су последње победе за првенство Београдског универзитета и то: победа над МВШ са 10:0, Фармацеутским факултетом са 8:2 и Стоматолошким са 9:1. Ветеринари су се пласирали у финале.

Велику помоћ у решавању проблема пружа секцији Одбор Удружења студената ветеринарске медицине. Међутим, постоји проблем пред којим су немоћни. Потребне су сталне просторије у којима би био смештен сто где би се одржавала такмичења. Секција је толико масовна да је рад без ње скоро немогућ. Чланови секције се надају да ће им у томе помоћи и факултетске власти.

Дуле Јаковљевић

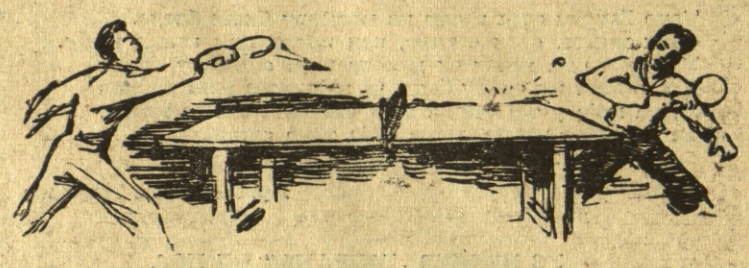

Занимљивости из спорта

Светски прваци у стоном тенису до пред рат били су: Мушки: 1927 год. Јакоби (Мађ.), 1928 год. Мехловић (Мађ.); 1929 год. Пери (Енгл.); 1930 год. Барна (Мађ.); 1931 год. Сабадош (Мађ.); 1932—35 Барна (Мађ.); 1936 год. Колар (Чехосл.): 1937 год. Бергман (Нем.); 1938 год. Вања (Чехосл.); 1939 год. Бергман (Нем.).

Женски: 1927—31 год. Медњански (Мађ.); 1932—33 Шипош (Мађ.); 1934 до 35 Кепнерова (Чехосл.); 1936 год. Арнес (САД); 1937 год. није решено; 1938 год. Прици (Аустрија); 1939 год. Депертисова (Чехослов.).

Из спортске бележнице Љубе Ловрића

ПРВИ СКОК

Љубомир Ловрић познат као добар голман и као добар новинар, од малена је почео да пише, па то и данас чини као уредник спортске рубрике „Омладине".

Са својих многобројних путовања, доживљаје, сусрете са нашим и страним спортистима прикупио је толико података да би могао да напише читаве књиге.

У овом броју доносимо из његове „спортске бележнице" једну сличицу из живота Милакова, југословенског рекордера у скоку с мотком, написану специјално за „Народни студент".

Био је диван, сунчан дан. Велики број гледалаца, који су дошли да посматрају такмичења наших најбољих атлетичара, испунили су стадион „Партизана". Већина од њих посматрала је наше познате такмичаре Церија, Михалића, Губијана, Дангубића, Шарчевића. Тек по неко би бацио поглед на места, где су одржавани скокови с мотком у вис.

Наједном, пажњу гледалаца привукао је глас спикера:

— Милаков покушао да прескочи четири метра!

То је било први пут у нашој атлетици да један скакач с мотком покушава да прескочи четири метра. И сви су напето посматрали витког младића у црвеном дресу. Милаков се концентрисао неколико тренутака, а онда еластично потрчао према отскочишту, снажно се одбацио, за тренутак био изнад летве. Прескочио је. Али, када је већ био с друге стране летве, мало ју је закачио и она је пала...

— Ухххххх, узвикнули су гледаоци разочарано.

Међутим, неколико тренутака касније Милаков је поновио скок. И успео. Гледаоци су срдачно поздрављали првог нашег атлетичара који је прешао вечиту атлетску границу.

★

Тако је Милаков стао у ред наших најбољих атлетичара. Данас у читавој земљи нема љубитеља спорта, који не зна за Милакова, рекордера у скоку с мотком, који је већ знатно прешао висину од 4 метра.

А пре неколико година нико у малом, скромном ученику Средње фискултурне школе у Новом Саду није видео новог државног рекордера. Нико на то није мислио, па ни сам Милаков. Тада се активно бавио гимнастиком и био њоме одушевљен.

★

Једног дана су у Новом Саду логоровали атлетичари „Партизана", вежбали и марљиво тренирали, спремајући се за претстојећа такмичења. Милаков и његови другови, често су посматрали тренинге атлетичара и дивили се њиховој упорности. Свакога од њих привлачила је по нека дисциплина, која му се највише допадала. За Милакова је то био скок с мотком. То му је личило на најтежу вежбу гимнастичара на вратилу.

И једног дана се решио да и он покуша. Пришао је групи скакача с мотком и бојажљиво их упитао:

— Другови, да ли би и ја могао да покушам?

— Зашто да не, одговорили су му, само немој да мислиш да је то лако.

Милаков никада није скакао с мотком, али му ипак није изгледало тако тешко. Узео је отскочну мотку, одмакао се неколико корака од сталака за скок и брзо потрчао. Носио је мотку онако, како је то видео од атлетичара „Партизана". Од бацио се свом снагом од земље, одупро о мотку и — треснуо преко летвице, која се под његовом тежином поломила...

— Ето, зар ти нисмо рекли да није лако, смејали су му се атлетичари „Партизана"...

Милаков се није збунио. Истина, био је посрамљен, јер није успео да прескочи ни два метра. И још је поломио летвицу. Али, знао је да се све постиже упорним радом.

Уместо да дигне руке од атлетике, он је постао активан атлетичар. За кратко време почео је да осваја сантиметар по сантиметар. А после две-три године постао је државни рекордер.

Тако је један неуспео скок допринео да Милаков, захваљујући својој упорности и борбености, постане државни првак!

Љ. ЛОВРИЋ

Спортска такмичења студената целога света у 1953 години

У 1953 години одржаће се неколико важнијих спортских сусрета студената целога света. У Сен Морицу у Швајцарској одржаће се Друге међународне студентске игре у времену од 2 — 8 марта. Од 9 — 16 августа у Дортмунду (Немачка) Спортски савез Немачке омладине организује III међународне студентске летње игре.

Прве летње студентске игре одржане су биле у Милану 1949 године, а друге у Луксембургу 1951. Прве зимске студентске игре биле су 1951 у Бад Гаштајну (Аустрија), на којима су учествовали и наши претставници. Наш такмичар Разборшек заузео је прво место у смучарским скоковима.

Програм зимских игара предвиђа такмичење у трчању на 13 км., слалому, велеслалому, смучарским скоковима, комбинованим скоковима, нордијској комбинацији и штафети 4X7 км.

Програм III интернационалних студентских летњих игара предвиђа у свом програму такмичења у кошарци, мачевању, футбалу, атлетици, пливању, тенису и хокеју уколико се пријави најмање шест екипа.

На овим такмичењима учествоваће и наши студенти.

З. Д.

Студенти без стана

СТУДЕНТСКИ ДОМ НА ВОЖДОВЦУ ИМА ЈОШ СЕДАМДЕСЕТ СЛОБОДНИХ МЕСТА И ТО ТРИДЕСЕТ МЕСТА ЗА ДРУГОВЕ И ЧЕТРДЕСЕТ И ПЕТ ЗА ДРУГАРИЦЕ.

ПРИЈАВЕ ЗА УСЕЉЕЊЕ ПОДНЕТИ УПРАВИ ДОМА.

УНИВЕРЗИТЕТСКИ ОДБОР САВЕЗА СТУДЕНАТА

Новогодишњи ХУМОР

ИНТЕРВЈУ

Сарадници наше редакције посетили су ових дана неколицину студената са разних факултета у намери да њихове жеље и планове у будућој години пренесу другима. Варате се ако мислите да су они макар кога интервјуисали. Не! Био је то строги избор. О старешинском реду се и овом приликом строго водило рачуна. (Таман посла да увредимо наше колеге из 1945 године!).

Да се нико не би вређао, дозволите нам, да имена и факултет не спомињемо.

1) **Питање:** Опростите, драги колега, што Вас овако рано (дошли смо у 11,15 пре подне), узнемиравамо... Знате, ми смо из редакције „Народног студента" па смо хтели да нам изнесете нека своја запажања из ранијих година, а такође и ваше жеље и планове за будућност.

Одговор: Молим, Молим... Само изволте, одговори нам љубазно старији колега.

— Ви сте из генерације?

— Од 1945 године.

— Сјајно! наишли смо на правог претставника!

— Необично ме је дирнула ваша пажња према мени. Ово кажем утолико пре што данашњи бруцоши, а и остали студенти мало воде рачуна о пристојном односу према нама, који смо провели сву своју младост по факултетима (и старост — примедба редакције). Што се тиче мојих планова за идућу годину, биће кратак: они су у склопу мојих настојања да у Београду останем још коју годину.

Посетили смо и једног бруцоша

Одговор: Молим вас објавите ово: ја сам дошао да студирам права сасвим озбиљно. Међутим, нико ми то не верује. Кажу: „Ако си хтео озбиљно да студираш, зашто си онда отишао на права".

Пошто сарадници више нису имали новца за тролејбусе, трамваје и аутобусе вратили су се у редакцију да интервјуишу уреднике рубрика. На ред је прво дошао Главни уредник: „Пре свега честитамо свима нашим студентима Нову годину са жељом да у идућој још упорније купују наш лист. Са своје стране, обећавамо наш лист ће као и до сада бити интересантан".

Уредник хумора: „У идућој години штампани материјал саобразићемо називу наше рубрике само, разуме се, без првог слова. Значи, неће бити велике разлике. Будимо доследни!

Уредник универзитетске рубрике: „Наша универзитетска рубрика увешће низ нових подрубрика као например: „За наше домаћице", „Пчеларство код нас" — све у циљу што ширег захватања проблематике са наших универзитета".

Уредник културне рубрике: „Полазећи од садржине наших чланака променићемо име наше рубрике и убудуће штампаћемо материјале под насловом хумор (без изостављеног слова)".

Уредник политичке рубрике: „Доносићемо потпуне стенографске белешке говора свих делегата у ОУН, иако смо свесни да је то у закашњењу".

Уредник спортске рубрике: „Проширићемо домен интересовања и у ту сврху као први чланак у идућој години штампаћемо: „Спортови на води у Јужноафричкој унији итд.".

Уредник рубрике за наше средњошколце: „Отсад расправљаћемо проблеме апсолвената на грађевинском факултету, јер сматрамо да ће то највише интересовати наше средњошколце".

Ове зиме у Студентском граду

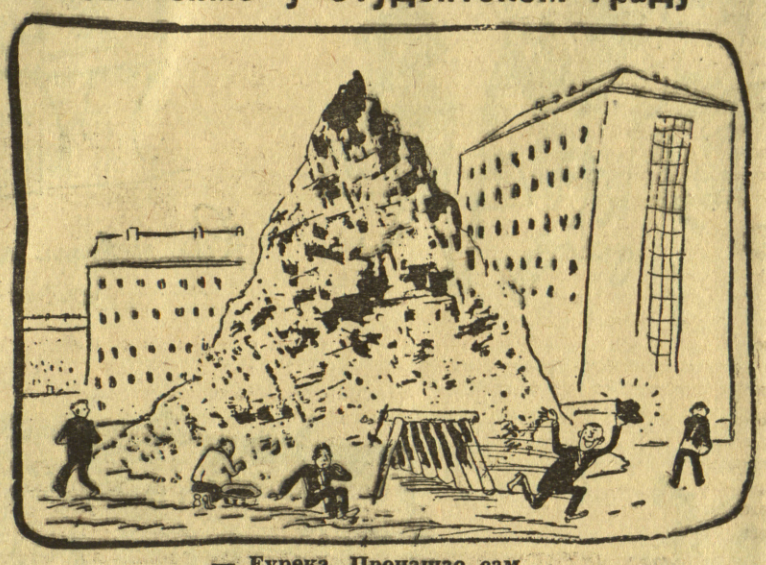

— Еурека. Пронашао сам...

МОЈ КЊИЖЕВНИ РАД

Ја сам млади писац. Знате већ шта је то — објављујем тако, с времена на време, понеку приповечицу, пишем неколико романчића; спремам се, значи, да својим унуцима обезбедим удобан живот — од ауторских хонорара.

Него, често ме тако пресрећу људи и запиткују како радим, какав је мој књижевни метод? И мада је то тајна, ипак ћу вам, имајући у виду величину користи коју одатле могу да извуку наивни почетници, изнети сасвим искрено свој метод писања.

Дакле овако. Прво треба пронаћи мотив, али признајем, да је то тешко. То чак и мени, а и многим нашим старијим писцима, тешко полази за руком. Зато се треба послужити индиректним методом. Ево како се то ради. Узмете неког писца, пожељно је да буде страни писац, и по могућству непревођен код нас, па из његових дела мајсторски повадите мотиве. То је врло сигурна и опробана метода.

Али ако не знате стране језике (као што је са мном случај) онда поступите пажљиво. Узмете превод, па извадите половину из једне, а половину из друге приповетке, па то некако накалемите. Али никако не треба много препису вати. Дајем вам часну реч да то највише мрзим. Узме тако неко па препише од речи до речи — ја то називам крађом и смело тврдим

да се тиме не може далеко дотерати, зато и овом приликом одлучно устајем против таквог рада. Ако човек нема толико маште да измисли понеку ситницу, онда нека и не почиње. Ја сам рецимо у последњу своју приповетку унео читава три нова детаља и тако их уклопио да не одударају од осталог увезеног материјала. У томе се видите састоји величина мога мајсторлука.

Дозвољавам узимања појединих речи, па чак и целих реченица у којима се може још извршити ред речи — те то испадне још и необично и модерно.

Код имена је већ лакше. Зашто да се ја мучим? Ако се у оригиналу јунак зове рецимо Мајк — назваћу га Мане, или Антеј — крстићу га Тане итд. итд.

И на крају мој метод би у облику рецепта изгледао овако:

„Позајмљени мотив промућкати снагом сопственог талента, додати око пола килограма (извините за овако прозаична објашњења) маште, око четврт килограма локалних израза и једно стотинак грама идејности. Сада све то треба дуго мешати у суду узбуђења и кувати на тихој ватри типичног (разумљиво пазити да не загори).

Толико. А онда? Ехеј где ће вам бити крај! Угураћете се у књижевност — дођавола!

Филип ВУКОВИЋ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

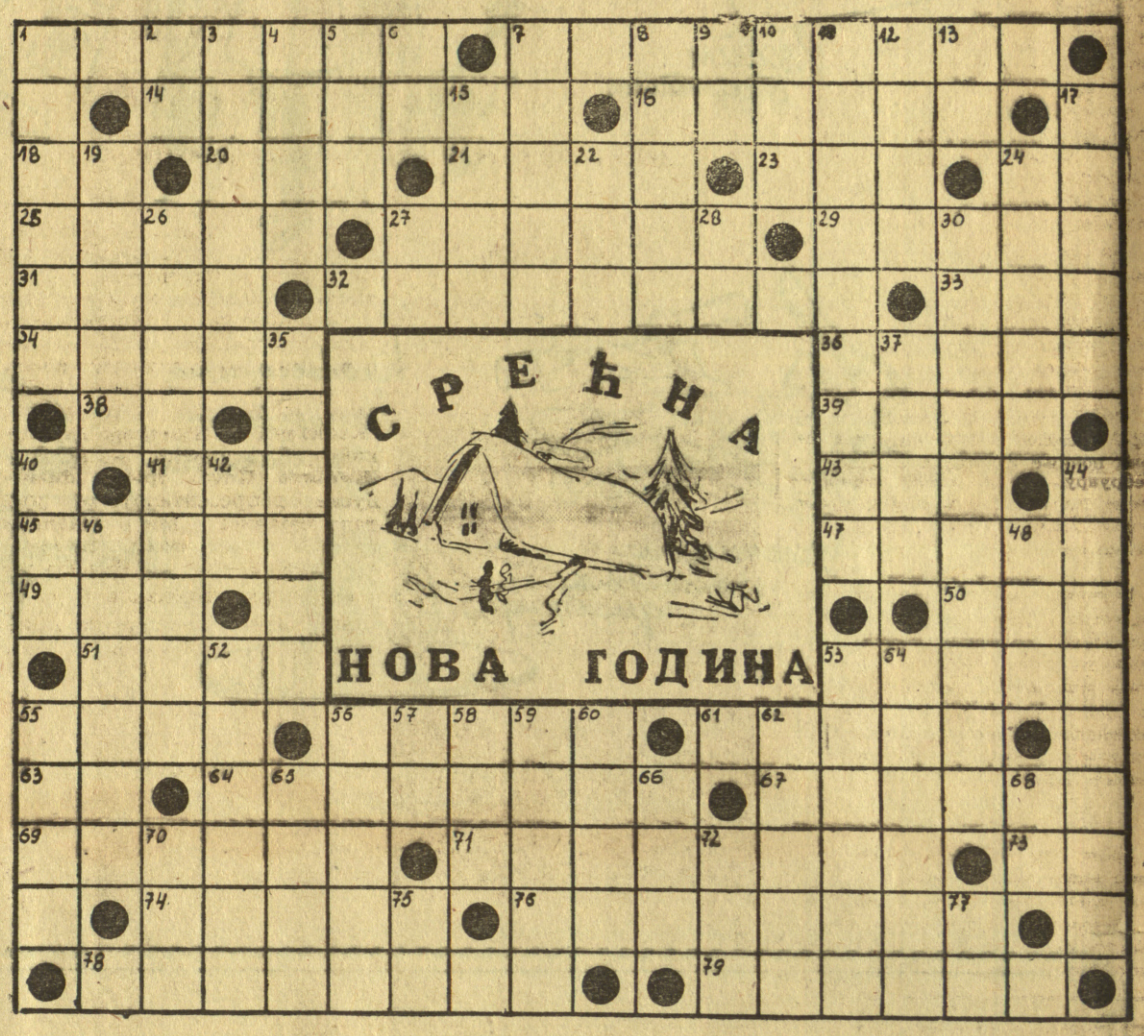

Водоравно: 1. Један од најбољих шахиста на Осмом шампионату Југославије; 7. Наш интернационални шаховски мајстор; 14. Смртна борба; 16. Присталица метода лечења по Хенеману; 18. Узвик при скоку; 20. Један енигматски лист; 21. Барски гас; 23. Израз у тенису; 24. Ти (нем.); 25. Коса раван с благим нагибом (служи за истовар и утовар робе); 27. Основна материја органских боја; 29. Војнички торбак; 31. Вулкан на Сицилији; 32. Држава у Азији; 33. Заменица; 34. Презиме и иницијал имена шкотског односно енглеског романсијера светског гласа (Ајванхо); 36. Количина неке робе коју носи нека животиња; 38. Хем. знак за сребро; 39. Један од родитеља; 41. Јединични вектор; 43. Коштана творевина на глави неких животиња; 45. Јаки, чврсти; 47. Слика светаца; 49. Као и 43 водоравно; 50. Име другопласираног на Олимпијади у скоку с мотком (Лаз.); 51. Вишегодишња зељаста биљка (веома длакава); 53. Вишак који се плаћа преко номиналне вредности неког новца, кад се купује другим новцем; 55. Племенити гас; 56. Познати фудбалер „Партизана"; 61. Велики град у Грчкој; 63. Иницијали нашег познатог фудбалског стручњака; 64. Један хемијски елеменат; 67. Вајари; 69. Вратар; 71. Тешко, ретко смртно обољење најчешће у барским пределима; 73. Узвик бола; 74. Краљ Молоса у Звеку пре наше ере (збацио га Филип Македонски); 76. Врсте спорта; 78. Славни портрет Л. да Винчиа; Назив за кнеза ђаволског.

Усправно: 1. Шахиста Чилеа (учествовао на Олимпијади у Рубровнику); 2. Потврдна речица; 3. Држава у Азији; 4. Наш скакач с мотком; 5. Река у Аустрији; 6. Јапанска мера за путеве; 7. Франц. сликар (Анри извршио огромни утицај на модерно европско сликарство); 8. Средство за штављење коже; 9. Хем. знак за алуминијум; 10. Део главе; 11. Хирурзи; 12. Медицински памук; 13. Скраћеница за италијански; 15. Јапански новци; 17. Члан извршног комитета СКЈ; 19. Врста птице (плови по води); 22. Свеза; 24. Становник једне европске државе; 26. Полигон; 27. Префикс који даје речима негативно значење (лат.); 28. Хем. знак за никал; 30. Први дан у години; 32. Самогласник; 35. Село у близини Вршца у којем су нађени остаци из преисториског доба; 37. Острво 40. Енглеска мера за површину; 42. Географски појам; 44. Име савременог српског песника („поема за на"); 46. Аргентински шахиста учествовао на Олимпијади у Дубровнику; 48. Птица закржљалих крила и дугих ногу; 52. Сликан за филм; 53. Краљ Лидије, Крезов отац; 54. Наша највећа фабрика шећера; 55. Племенити гас; 56. Новоосвојени производ наше хемијске индустрије; 57. Пакао (по Његошу); 58. Река у Црној Гори; 59. Јапански маршал и врховни командант јапанске војске у Првом светском рату; 60. Шаховска фигура; 62. Стеже ланце; 65. Гроб; 66. Једно хладно оружје; 68. Грчко слово; 707. Име нашег помоћника министра иностраних послова; 72. Ствар (лат.); 75. Префикс у страним сложеницама; 77. Река у Француској, лева притока Оазе.

Б. Радуновић

Испитна цедуљица

„Испити су сува срећа!" — кажу, да је рекао неки искусни апсолвент. И то је тачно, зато ја на испите идем увек храбро и хладнокрвно, јер може да ми се деси само срећа. Како то? — запитаћете. Врло просто; ја редовно знам само десет отсто материјала, ако добијем питање из тог дела то је срећа - ако не добијем, попуниће ту колекцију петица у индексу. Са онима који науче ствар стоји далеко теже. Знају, рецимо деведесет отсто градива, ако их пита из тога то није никаква срећа, јер су то знали, а ако добију оних десет отсто — то је малер. Значи, све у свему, ја сам у бољем положају, јер могу да будем срећан а код њих је срећа искључена — постоји само несрећа.

Али у последње време прогони ме, изгледа, нека зла коб. Дођем тако на испит и извучем питање, кад оно из оних деведесет отсто. „Где баш њега пронађох од оноликог материјала", помислим, узмем лепо цедуљицу и вратим. Професор се чуди, каже:

— Извините али сматраћемо да сте пали.

— Ништа, кажем ја, навикне се човек и на то.

Тако је било у једном року. Разумљиво за следећи рок при премао сам се мало боље, али оно питање нисам ни погледао. Долазим, вучем цедуљицу и... опет оно питање. Срећа што имам добре живце, задржао сам хладнокрвност, вратио цедуљицу и чекао бољу прилику.

Нећу ваљда да се секирам због такве ситнице као што су два испитна рока? Да сам тако радио сигурно би досад умро.

Немајући шта да радим (укинуше оне билијар сале) а и из оног чистог српског дестилисаногината за следећи рок сам први пут у животу научио читав материјал изостављајући, наравно, оно несрећно питање.

Долазим, дакле, вучем поново, гледам и не верујем очима; почео сам већ да се нервирам — ово је исувише — опет она цедуљица. Извлачим је већ трећи пут али ништа, кажем, то је само потврда оне моје теорије да се човеку који је све научио дешава само малер.

За следећи рок применио сам други метод. Пошто оно питање извлачим већ три пута и због њега онако галантно одустајем, реших да само њега учим. Све остало сам одбацио, научих само то „фамозно питање" — да видим ко ће коме да досади, рекох.

Долазим на испит, хоћу да вучем цедуљицу кад ме професор заустави.

— Знате, рече, ви сте већ три пута одустали због истог питања, то је незгодно, зато сам ја то питање специјално због вас избацио, да би некако прекинули ваше традиционално одустајање.

То је говорио професор и истовремено ме гледао тако радосно, вероватно, мислећи да ми чини дбро дело.

— Не, рекох ја, то ми личи на омаловажавање мог знања па због тога, а и због очувања традиција, ја поново одустајем.

П. Д.

Бонифације Србин

Режисер: свети господин Никола, познат по филмовима: „Хеј пијмо га док не пукне зора", „Ој ракијо, рако, ја те волим јако", „Нема лепше птице од прасице" итд. итд.

У главним улогама: Пантелије, студент фармације, одличан познавалац „лекова", професионални месечар. (Кажу да је одмах после рођења по једном конопцу сишао до прве кафане).

У осталим улогама још три пијанице.

Место радње: Општа студентска менза; тачније: један сто у мензи; још тачније: под столом.

Прва сцена: успаван стручном употребом „лекова", Бонифације (читај: Панта) са испруженим рукама у којима се налазила ташна, а у ташни флаша са румом, кружио је око стола. Кад је пролазио поред једног од својих компањона, овај би вадио флашу, отпио и Бонифације би продужио даље не примећујући ништа, и тако вртели су се у круг, пијуцкали „по мало"

Друга сцена: одиграва се под столом, сва четворица су у стању кад један другог не могу да препознају...

Најзад, нека извини господин Бонифације — Фернандел ако, случајно не пије.

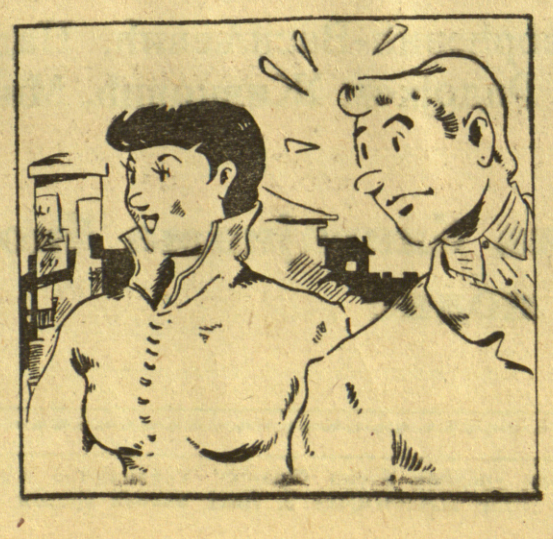

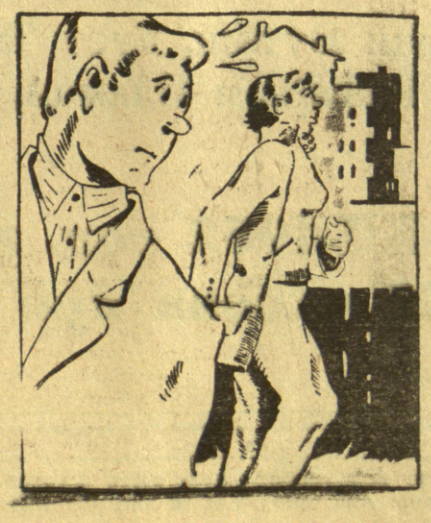

ЖЕЉЕ ХУМОРА ЗА НОВУ 1953 ГОДИНУ

Цртежи: МОМЕ МАРКОВИЋА

ГРАДСКО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ПРИКАЗИВАЊЕ ФИЛМОВА

ПРИРЕЂУЈЕ:

Дочек Нове 1953 године

СА ПРОГРАМОМ И БОГАТОМ ЛУТРИЈОМ

У својим биоскопима: „БЕОГРАДУ", „КОЗАРИ", „ЈАДРАНУ", „ЗВЕЗДИ", „20 ОКТОБРУ", „СЛАВИЈИ" и „АВАЛИ"

ПОРЕД БИОСКОПСКЕ ПРЕТСТАВЕ У ПРОГРАМУ УЧЕСТВУЈУ РАДИО-ПЕВАЧИ:

Миодраг Богдановић, Зорка и Богдан Буташ, дует Ђорђевић-Васиљевић, Нада Спасојевић и други са познатим музичарима: Рафајлом Бламом, Радојком Живковић, Мијом Крњевцом и другима

ПРОДАЈА улазница од 24-XII-1952 год. на благајнама биоскопа од 10—12 часова пре подне

Издаје Савез студената Београдског универзитета и великих школа. Уређује редакциони колегијум, одговорни уредник Јосип Франић. Уредништво и администрација Београд, Балканска 4 IV; телефон 23-464, чековни рачун 1032-903213. Тромесечна претплата 60 дин. Штампа „Глас" Моше Пијаде 8. Лист излази средом, цена 5 дин.